MBO Raad

Derde benchmark middelbaar beroepsonderwijs

Derde benchmark middelbaar beroepsonderwijs

PRICEWATERHOUSECOOPERS

30 maart 2009

Inhoud

Inleiding 5

1 Deelnemers in het mbo 7
Deelnemersaantal tussen 1-10-2006 en 1-10-2007 gestegen met 3,1% 7
Niveau 4, bol-voltijd en sector economie in deelnemerspopulatie het sterkst vertegenwoordigd 8
23% van de deelnemers stroomt in met vooropleiding zonder diploma 8

2 De bouwsteen succes 11
Instellingssucces in derde benchmark bedraagt 67,6% 11
Deelnemerssucces met 2% gestegen 14
Opleidingssucces in twee sectoren gestegen 15
Startkwalificatiesucces licht gestegen 15
Intern opstroomresultaat gedaald, vooral in roc's 16
Daling extern opstroomresultaat, vooral in vakscholen 17
Het 'verhaal' achter de cijfers 18

3 De bouwsteen financiële prestaties 21
Opbouw totale kosten instellingen stabiel 21
Aandeel mbo in totale baten toegenomen met 2,6% 22
Kostenstructuur mbo stabiel gebleken 23
Opbouw personele kosten toont geringe verschuivingen 24
Solvabiliteit, rentabiliteit en liquiditeit in derde benchmark gedaald 28
Financiële resultaten instellingen onder druk 30
Nadere analyses kunnen in behoefte voorzien 31

4 De bouwsteen deelnemersoordeel 33
Totaalscore deelnemersoordeel stabiel tot licht gestegen 33
Deelscore sfeer iets hoger dan deelscore kerntaken 34
Score indicatoren varieert van 5,6 tot 7,2 34
Invloed kenmerken deelnemers op deelnemersoordeel zichtbaar 35

5 Samenvatting en conclusies 37
Successcore 37
Financiële situatie 37
Deelnemersoordeel 38

Bijlagen

A Nadere informatie ontwikkeling aantal deelnemers mbo 41

B Openbare cijfers niet-geanonimiseerd. 49

C Opbouw deelnemerspopulatie per instelling 53

D Achtergrondgegevens bouwsteen succes 59

E Nadere financiële analyses 65

F Begripsomschrijvingen 69

Inleiding

Dit is het brancherapport van de derde benchmark voor het middelbaar beroepsonderwijs. De benchmarks zijn uitgevoerd door de MBO Raad. Deze derde benchmark omvat de bouwstenen succes, financiële prestaties en deelnemersoordeel.
De benchmark heeft alleen betrekking op het middelbaar beroepsonderwijs en dus niet op eventuele andere activiteiten van instellingen zoals inburgeringstrajecten of vmbo.

De benchmark is begeleid door de stuurgroep strategische informatievoorziening, bestaande uit vertegenwoordigers van mbo-instellingen. Voor de bouwsteen succes is input geleverd door de werkgroep rendement, die eveneens bestaat uit instellingsvertegenwoordigers. Ondersteuning is geboden door het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt (bouwsteen succes) en PricewaterhouseCoopers (bouwsteen financiële prestaties en algemene ondersteuning).

Inmiddels hebben de deelnemende mbo-instellingen ook een individueel benchmarkrapport ontvangen. Daarmee kan de instelling de eigen prestaties spiegelen aan die van andere instellingen en van de branche.

Trends over benchmarks zichtbaar gemaakt

Omdat deze derde benchmark is geënt op de eerste twee onderzoeken, is een reeks uitkomsten beschikbaar, met name op de financiële bouwsteen, waarmee trends in de tijd kunnen worden berekend. Dat is in dit rapport dan ook zoveel mogelijk gedaan. De MBO Raad beschouwt dat als een belangrijke meerwaarde van deze derde benchmark.

Voor het eerst niet-geanonimiseerde benchmarkcijfers opgenomen

In dit derde benchmarkrapport is voor het eerst een aantal niet-anonieme benchmarkuitkomsten (voor de bouwsteen financiële prestaties) opgenomen. Daarnaast zijn per instelling deelnemersaantallen per niveau, leerweg en sector opgenomen. De MBO Raad heeft in overleg met de stuurgroep voor deze openbaarheid gekozen vanuit de overtuiging dat daarmee een bijdrage wordt geleverd aan verdere transparantie van de gehele mbo-sector.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 1 wordt aandacht besteed aan de deelnemersaantallen in de mbo-sector en de opbouw van de deelnemerspopulatie.

Hoofdstuk 2 presenteert de uitkomsten van de bouwsteen succes, hoofdstuk 3 de uitkomsten van de bouwsteen financiële prestaties en hoofdstuk 4 de uitkomsten van de bouwsteen deelnemersoordeel. In hoofdstuk 5 is een samenvatting van de uitkomsten en conclusies opgenomen.

Bijlage A bevat detailinformatie over de ontwikkeling van het aantal deelnemers. In bijlage B zijn de niet-geanonimiseerde benchmarkuitkomsten van de financiële bouwsteen per instelling opgenomen. Bijlage C geeft per instelling de opbouw van de deelnemerspopulatie weer. Bijlage D bevat nadere analyses van de succesindicatoren en bijlage E van de financiële bouwsteen. Bijlage F ten slotte bevat de begripsomschrijvingen.

In dit brancherapport staan de benchmarkuitkomsten op brancheniveau (dus niet per individuele instelling) centraal. Evenals in de vorige benchmarks worden ongewogen gemiddelden gebruikt: alle scores worden bij elkaar opgeteld en gedeeld door het aantal instellingen. De score van een grote instelling telt dus niet zwaarder mee dan de score van een kleine instelling. Dat past bij een benchmark, die immers is gericht op prestaties van instellingen.

1 Deelnemers in het mbo

In dit eerste hoofdstuk wordt een beeld geschetst van het mbo, met name van de ontwikkeling in het aantal deelnemers (tussen 1-10-2006 en 1-10-2007) en de kenmerken van de deelnemers. Het is voor het eerst dat een dergelijke schets in het benchmarkrapport wordt opgenomen; om die reden zijn geen vergelijkingen met de situatie in de eerste en tweede benchmark opgenomen.

Mbo-opleidingen worden aangeboden door verschillende soorten instellingen: agrarische opleidingscentra (aoc's), regionale opleidingen centra (roc's) en vakscholen. Daarnaast zijn er enkele hogescholen en enkele zorginstellingen die mbo-opleidingen aanbieden. Ook particuliere instellingen bieden mbo-opleidingen aan, maar deze zijn niet in de benchmark betrokken. Deelnemers kunnen opleidingen volgen op vier niveaus, via drie leerwegen (beroepsbegeleidend, beroepsopleidend-deeltijd en beroepsopleidend-voltijd)[1], en in vier opleidingssectoren (economie, groen, techniek en zorg/welzijn): in totaal dus via 48 'hoofdvarianten'.

Deelnemersaantal tussen 1-10-2006 en 1-10-2007 gestegen met 3,1%

Deze benchmark heeft betrekking op het teljaar 2006/2007 als het gaat om de bouwsteen succes, en op het boekjaar 2007 als het gaat om de financiële bouwsteen. Per 1-10-2006 telde het mbo in totaal 505.761 deelnemers, zowel bekostigde als niet-bekostigde. Een jaar later – per 1-10-2007 – zijn dat er 521.191. Dat zijn 15.430 deelnemers meer, een toename met 3,1% in één jaar tijd.

Vakscholen zijn in relatieve zin het sterkst gegroeid (6%), maar in absolute zin kan de toename nagenoeg geheel toegeschreven worden aan de groei met 13.742 van de deelnemerspopulatie bij roc's. De deelnemerspopulatie bij aoc's en overige instellingen is in omvang vrijwel stabiel gebleven. Tabel 1-1 laat dit zien.

Tabel 1-1: Deelnemers per type instelling op 1-10-2006 en 1-10-2007

	Aantal deelnemers	Toe- of afname		
Type instelling	Per 1-10-2006	Per 1-10-2007	Absoluut	Procentueel
Aoc's	26.207	26.688	+ 481	+2%
Roc's	453.129	466.871	+13.742	+3%
Vakscholen	21.540	22.730	+1.190	+6%
Overige	4.885	4,902	+17	+0%
Totaal	505.761	521.191	+15.430	+3%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Uitgesplitst naar niveau, leerweg en sector blijkt de stijging zich voor te doen op alle opleidingsniveaus, uitgezonderd niveau 1. Qua leerweg zijn het de bbl-opleidingen die meer deelnemers trekken; de deelname aan voltijdopleidingen in de bol is juist gedaald. Voor wat betreft de sectoren is de stijging het meest zichtbaar in de sectoren techniek en zorg en welzijn. In bijlage A worden achterliggende cijfers over de stijging gepresenteerd.

1 Nog afgezien van de examendeelnemers

Niveau 4, bol-voltijd en sector economie in deelnemerspopulatie het sterkst vertegenwoordigd

Niveau 4, het hoogste opleidingsniveau, kent met 42% van de deelnemers de grootste deelnemerspopulatie. Niveau 1 omvat met 5% de kleinste groep. Verreweg de meeste deelnemers (65%) volgen een opleiding in de bol-voltijd; 31% volgt een opleiding in de bbl. De sector economie is met 33% de grootste opleidingssector, op de voet gevolgd door zorg en welzijn (32%) en door techniek (30%). De tabellen 1-2 tot en met 1-4 laten de opbouw van de deelnemerspopulatie zien.

Tabel 1-2: Opbouw deelnemerspopulatie op 1-10-2007 naar niveau

Niveau	Percentage deelnemers
Niveau 1	5%
Niveau 2	26%
Niveau 3	26%
Niveau 4	42%

Bron: Derde benchmark mbo

Tabel 1-3: Opbouw deelnemerspopulatie op 1-10-2007 naar leerweg

Leerweg	Percentage deelnemers
Beroepsbegeleidende leerweg	31%
Beroepsopleidende leerweg deeltijd	2%
Beroepsopleidende leerweg voltijd	65%
Examendeelnemer	2%

Bron: Derde benchmark mbo

Tabel 1-4: Opbouw deelnemerspopulatie op 1-10-2007 naar sector

Sector	Percentage deelnemers
Economie	33%
Groen	5%
Techniek	30%
Zorg en welzijn	32%
Combinatie van sectoren	1%

Bron: Derde benchmark mbo

23% van de deelnemers stroomt in met vooropleiding zonder diploma

De diversiteit van de deelnemerspopulatie in het mbo wordt geïllustreerd aan de hand van een aantal persoons- en achtergrondkenmerken.

Iets meer dan de helft (53%) van de deelnemers blijkt van het mannelijk geslacht, ruim een kwart (26%) allochtoon (waarvan het merendeel niet-westers) en 12% is woonachtig in een G4-regio. De verdeling naar leeftijd en vooropleiding is hieronder in de tabellen 1-5 en 1-6 opgenomen; deze kenmerken zijn duidelijk van

invloed op de benchmarkscores, zoals verderop zal blijken. In bijlage A zijn detailgegevens van de deelnemers opgenomen, in bijlage C gegevens per instelling.

Tabel 1-5: Opbouw deelnemerspopulatie op 1-10-2007 naar sector

Leeftijd	Percentage deelnemers
Jonger dan 23 jaar	81%
23 jaar of ouder	19%

Bron: Derde benchmark mbo

De categorie deelnemers van 23 jaar en ouder is fors gegroeid: tussen 1-10-2006 en 1-10-2007 met 12.552 deelnemers.

Tabel 1-6: Deelnemers naar vooropleiding per 1-10-2007

Vooropleiding	Percentage deelnemers
Zonder diploma van enige opleiding	23%
Vmbo exclusief theoretische leerweg	33%
Vmbo theoretische leerweg	20%
Mbo niveau 1 of 2	13%
Mbo niveau 3 of 4	8%
Havo/vwo	3%
Hoger	0%

Bron: Derde benchmark mbo

Bijna een kwart (23%) van de deelnemers beschikt bij instroom niet over een diploma van enige vooropleiding. Deze 23% is als volgt samengesteld:

a deelnemers zonder voltooid basisonderwijs (ook functioneel analfabeet): 2%;
b deelnemers met alleen voltooid basisonderwijs (geen analfabeet): 5%;
c deelnemers die de basisvorming (algemene leerjaren avo/vbo, vmbo) voltooid hebben: 16%.

De deelnemersgroep met een vooropleiding zonder diploma is in de periode 1-10-2006 tot 1-10-2007 met bijna 13.000 fors gegroeid en dus verantwoordelijk voor het overgrote deel van de totale groei. Opvallend is dat ‘ouderen’ – deelnemers van 23 jaar en ouder – relatief sterk vertegenwoordigd zijn in deze groep laagst opgeleide deelnemers: van de ‘ouderen’ behoort ruim een derde (34%) tot de groep zonder diploma van enige vooropleiding, van de ‘jongeren’ is dat nog geen vijfde (19%). ‘Ouderen’ zijn aanzienlijk meer vertegenwoordigd in de bbl-opleidingen dan jongeren (68% versus 19%).

2 De bouwsteen succes

In hoofdstuk 2 staat de bouwsteen succes centraal. Succes in het mbo is een breed begrip: het mbo levert een bijdrage aan de beroepsbevolking - uitstroom van vaklieden al of niet met diploma -, aan een leven lang leren - waaronder de zogenoemde maatwerktrajecten - en aan de kenniseconomie - via het afgeven van diploma's en de doorstroom naar hogere opleidingen. In de benchmark is succes vooral geoperationaliseerd als het behalen van diploma's en het doorstromen naar hogere opleidingen.

In het eerste deel van het hoofdstuk worden de benchmarkuitkomsten gepresenteerd inclusief de conclusies die op basis van de cijfers te trekken zijn. Maar er is meer dan dat. Daarom eindigt het hoofdstuk met het 'verhaal achter de cijfers': de achtergrondinformatie die nodig is om de cijfers juist te interpreteren.

De uitkomsten zijn een vervolg op de tweede benchmark waarin cijfers over de periode tussen 1-10-2005 en 1-10-2006 zijn gepresenteerd. In de loop van 2009 komen meer recente cijfers beschikbaar. De gegevens zijn ontleend aan het ééncijferbestand van Bron en aangeleverd door Cfi. Voor de vergelijkbaarheid zijn de in de derde benchmark gehanteerde indicatoren op dezelfde wijze gedefinieerd als in voorgaande jaren.

In de cijfers zijn de vijf instellingen uit de categorie 'overige', dus de hogescholen of zorginstellingen met een mbo-opleiding, buiten beschouwing gebleven. Het gaat om instellingen die qua opzet moeilijk vergelijkbaar zijn met de andere instellingen. Het branchebeeld wordt door het buiten beschouwing laten van deze instellingen niet beïnvloed, omdat zij relatief zeer lage deelnemersaantallen hebben (samen minder dan 1%). In de tweede benchmark waren deze instellingen wel meegenomen in de cijfers. De vertekening die daardoor zou kunnen ontstaan bij een vergelijking tussen de tweede en derde benchmark, is zeer beperkt.

In de benchmark zijn zes succesindicatoren gehanteerd, die in deze paragraaf achtereenvolgens aan de orde komen. In bijlage F, de bijlage met begripsomschrijvingen, zijn de indicatoren gedefinieerd en van een toelichting voorzien.

Niet-geanonimiseerde succesindicatoren per instelling zijn in deze rapportage niet opgenomen. De reden daarvoor is dat op korte termijn nieuwe cijfers beschikbaar komen, op basis waarvan – samen met Cfi - een geactualiseerde rapportage zal worden gemaakt.

Instellingssucces in derde benchmark bedraagt 67,6%

De eerste indicator is het instellingssucces. De indicator instellingssucces is het totaal aantal gediplomeerde deelnemers van een instelling in een jaarperiode gedeeld door ditzelfde aantal plus het aantal ongediplomeerde instellingsverlaters. Een belangrijke kanttekening hierbij is de volgende. Een deel van de mbo-deelnemers volgt zogeheten maatwerktrajecten of deeltrajecten, die niet resulteren in een diploma. Als de deelnemers het traject met goed gevolg afronden, is er wel sprake van succes in de brede zin van het behalen van doelstellingen, maar niet in de zin van het behalen van een diploma, zoals in de definitie van succesindicatoren het geval is. Het is helaas niet mogelijk om de maatwerktrajecten inzichtelijk te maken, omdat ze niet in BRON identificeerbaar zijn. Als globale benadering geldt het uitsplitsen van successcores in scores voor 'jongeren' tot 23 jaar en 'ouderen' van 23 jaar en ouder. Immers, verreweg de meeste 'ouderen' volgen een maatwerktraject. De uitsplitsing in succespercentages is vanwege de leesbaarheid van het rapport alleen gemaakt voor het instellingssucces.

Het gemiddelde instellingssucces in de derde benchmark, dus van ‘ouderen’ en ‘jongeren’ samen, is 67,6%. Dit is een ongewogen gemiddelde, dus een gemiddelde van de succespercentages van de instellingen; de omvang van de instelling heeft niet meegewogen.

Figuur 2-1: Spreiding instellingssucces, teljaar 2006/2007, zonder weging naar omvang van de instelling

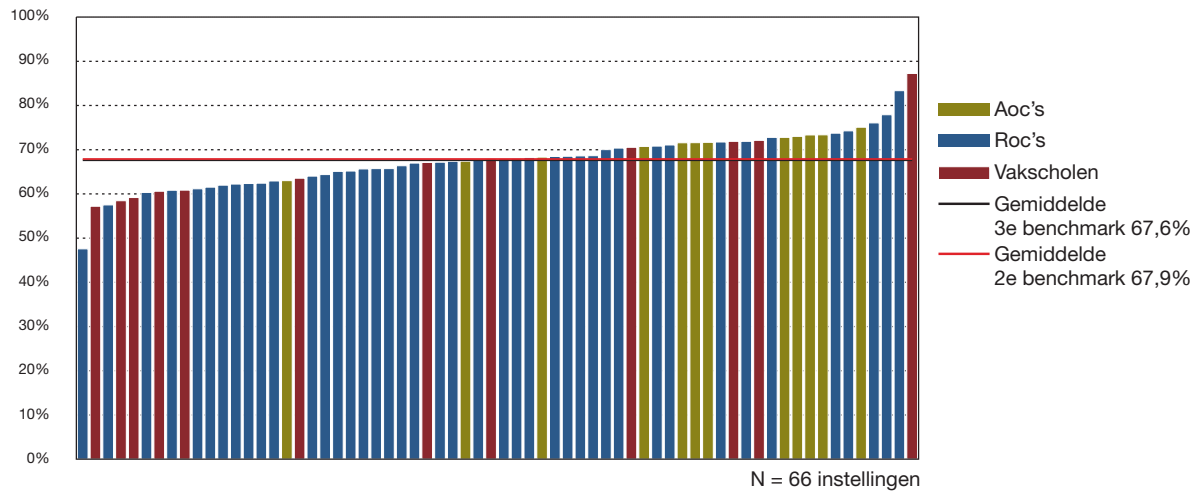

Bron: Derde benchmark mbo

De scores van roc’s en vakscholen zijn over de gehele reeks gespreid, de scores van de aoc’s bevinden zich bijna allemaal in het rechtergedeelte van de figuur. De top 10 omvat overigens zowel aoc’s, roc’s als vakscholen. Een aantal instellingen heeft relatief veel maatwerktrajecten waarin geen diplomering is beoogd; dit feit heeft een negatieve invloed op de succescijfers. Verderop in dit hoofdstuk (pagina’s 13 onderaan en 18/19) wordt hierop nader ingegaan.

Het instellingssucces is nagenoeg niet gewijzigd ten opzichte van de tweede benchmark. Een vergelijking met de eerste benchmark is niet goed mogelijk, omdat daar alleen cijfers zijn gebruikt waarin de omvang van de instelling is meegewogen.

Tabel 2-1: Instellingssucces tweede en derde benchmark (teljaren 2005/2006 en 2006/2007), zonder weging naar omvang van de instelling

	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Instellingssucces	67,9%	67,6%	-0,3%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

De scores in de derde benchmark variëren van 47,6% tot 87,2%, en de scores van zowel aoc’s, roc’s als vakscholen zijn gespreid over de gehele range. Wel bevinden de scores van de aoc’s zich veelal aan de rechterkant van de figuur. Dit patroon was ook in de eerdere benchmarks zichtbaar. De aoc’s behalen ook de hoogste gemiddelde score op het instellingssucces. De vakscholen en roc’s behalen nagenoeg dezelfde score. Tabel 2-2 toont de scores naar type instelling, in relatie tot die in de tweede benchmark.

Tabel 2-2: Instellingssucces per type instelling, tweede en derde benchmark (teljaren 2005/2006 en 2006/2007), zonder weging naar omvang van de instellingen

Type instelling	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Aoc	70,9%	70,8%	-0,1%
Roc	66,9%[2]	67,0%	+ 0,1%
Vakschool	68,0%	66,9%	-1,1%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Opvallend is de daling van het succespercentage in de vakscholen, van 68,0% naar 66,9%. De roc's hebben een (kleine) stijging weten te realiseren.

In alle instellingstypes is – evenals in de tweede benchmark - het succespercentage van deelnemers op niveau 3 en 4 hoger dan dat van deelnemers op niveau 1 en 2. U ziet dit in tabel 2-3. Het is in deze doorsnede niet mogelijk om uit te gaan van het instellingsgemiddelde: het is een opbouw van het totale deelnemersbestand.

Tabel 2-3: Opbouw instellingssucces naar opleidingsniveau, teljaar 2006/2007

Niveau	Instellingssucces
Niveau 1	64,4%
Niveau 2	62,8%
Niveau 3	71,4%
Niveau 4	69,8%

Bron: Derde benchmark mbo

Nadere analyse – niet in de tabel weergegeven – leert dat op de niveaus 1 en 2 het succespercentage is gestegen. Op niveau 4 is het percentage iets gedaald.

Het instellingssucces van deelnemers jonger dan 23 jaar is hoger dan dat van 'ouderen', zie tabel 2-4. Ook in deze doorsnede is het niet mogelijk om uit te gaan van het instellingsgemiddelde: het is een opbouw van het totale deelnemersbestand.

Tabel 2-4: Opbouw instellingssucces naar leeftijd, teljaar 2006/2007

Leeftijd	Instellingssucces
Jonger dan 23 jaar	68,4%
23 jaar of ouder	66,9%

Bron: Derde benchmark mbo

Een analyse van de succescijfers naar vooropleiding van de deelnemers leert dat het succespercentage van deelnemers met een vooropleiding zonder diploma duidelijk beneden het gemiddelde van 67,6% ligt. Binnen deze groep behalen deelnemers die het basisonderwijs niet hebben voltooid nog weer lagere scores dan deelnemers die alleen het basisonderwijs hebben voltooid, en deze nog weer lagere dan deelnemers die de basisvorming hebben voltooid.

2 In de brancherapportage over de tweede benchmark was hier abusievelijk 65,5% vermeld.

Verder blijkt uit de analyse dat het instellingssucces van niet-westerse allochtone deelnemers lager is dan dat van westerse allochtonen, en dat weer lager dan van autochtonen.

Deelnemerssucces met 2% gestegen

De tweede succesindicator is het deelnemerssucces. Dat is het percentage deelnemers dat in het teljaar het mbo met een diploma heeft verlaten. Het deelnemerssucces is hoger dan het instellingssucces, omdat in het instellingssucces alleen de deelnemers meetellen die gedurende het teljaar bij dezelfde instelling waren ingeschreven (het gaat daar dus om het perspectief van de instelling). In het deelnemerssucces tellen ook de deelnemers mee die in de loop van het teljaar van instelling zijn gewisseld. Deelnemerssucces is daarmee een indicator die succes vanuit het perspectief van de deelnemer benadert.

Figuur 2-2: Spreiding deelnemerssucces, teljaar 2006/2007, zonder weging naar omvang van de instelling

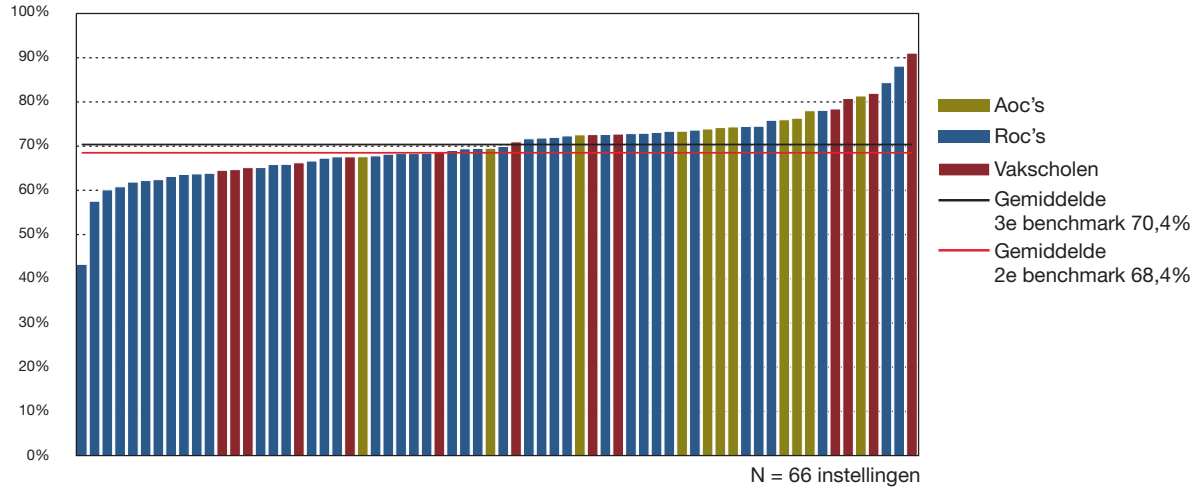

Bron: Derde benchmark mbo

Gemiddeld bedraagt het deelnemerssucces 70,4%. De laagste successcore is 43,3%, maar deze score valt wat buiten de reeks. De een na laagste score is 57,5%. De hoogste score bedraagt 91,0%. Ook bij een aantal lage scores op het deelnemerssucces speelt het punt van de negatieve invloed van de maatwerktrajecten op de succescijfers.

Het deelnemerssucces is in de derde benchmark ten opzichte van de tweede gestegen.

Tabel 2-5: Deelnemersucces tweede en derde benchmark, teljaren 2005/2006 en 2006/2007, zonder weging naar omvang van de instelling

	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Deelnemerssucces	68,4%	70,4%	+2,0%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

De stijging met 2% is substantieel te noemen. Zowel aoc's, roc's als vakscholen weten een stijging te realiseren.

Tabel 2-6: Deelnemerssucces per type instelling, tweede en derde benchmark, teljaren 2005/2006 en 2006/2007, zonder weging naar omvang van de instelling

Type instelling	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Aoc	72,9%	74,3%	+1,4%
Roc	66,4%	68,6%	+2,2%
Vakschool	71,3%	72,7%	+1,4%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

De aoc's behalen net als in het instellingssucces de hoogste score met 74,3%. De vakscholen komen daar niet ver achteraan met 72,7%. De score van de roc's is wat lager, maar zij realiseren wel de grootste stijging. Daarmee wordt het verschil tussen de drie instellingstypes geringer.

Omwille van de leesbaarheid van het rapport is ervan afgezien de doorsneden die zijn gemaakt voor het instellingssucces (naar niveau enzovoorts) ook voor het deelnemerssucces te maken. Op hoofdlijnen zijn de patronen gelijk aan die van het instellingssucces: een hoger succes bij de hogere opleidingsniveaus, een hoger succes bij deelnemers jonger dan 23 jaar enzovoorts.

Opleidingssucces in twee sectoren gestegen

Na instellingssucces en deelnemerssucces is de derde indicator het opleidingssucces. Deze indicator laat de invloed zien van de opleidingssector (economie, groen, techniek of zorg en welzijn).

Tabel 2-7: Opbouw opleidingssucces naar sector, tweede en derde benchmark, teljaren 2005/2006 en 2006/2007

Opleidingssector	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Economie	59,8%	61,5%	1,7%
Groen	70,0%	69,6%	-0,4%
Techniek	61,7%	62,8%	1,1%
Zorg en welzijn	67,5%	66,3%	-1,2%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

In de sector groen is het opleidingssucces het hoogste: 69,6%. Toch is het opleidingssucces in deze sector ten opzichte van de tweede benchmark licht gedaald. Het opleidingssucces in de sector zorg en welzijn daalde sterker, met 1,2%. In de beide andere sectoren, waar de scores het laagst waren en ook nog steeds het laagst zijn, is een verbetering gerealiseerd. De successcores zijn daardoor dichter bij elkaar komen te liggen.

Startkwalificatiesucces licht gestegen

Startkwalificatiesucces, de vierde indicator, duidt op het aantal diploma's op niveau 2, 3 en 4. Het is het percentage deelnemers dat aan het eind van het teljaar de instelling heeft verlaten met een diploma op dat niveau, en dat aan het begin van het teljaar nog niet over een dergelijk diploma beschikte. Deelnemers die bij het begin van het teljaar al een mbo-diploma op niveau 2 of hoger hadden, of zijn ingestroomd met een havo/vwo-diploma, blijven dus buiten beschouwing.

Tabel 2-8: Startkwalificatiesucces tweede en derde benchmark, teljaren 2005/2006 en 2006/2007, zonder weging naar omvang van de instelling

	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Startkwalificatiesucces	68,3%	68,6%	+0,3%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Het startkwalificatiesucces is licht, met 0,3%, gestegen. De vergelijking tussen de tweede en derde benchmark kan mogelijk iets zijn vertekend omdat in de derde benchmark de cijfers voor de indicator startkwalificatiesucces volledig geput zijn uit BRON, daar waar in de tweede benchmark nog moest worden gewerkt met deels cijfers uit BRON en deels een aanvullend Cfi-bestand.

Splitsen we de cijfers uit naar type instelling, dan blijkt dat het startkwalificatiesucces van aoc's is gedaald, maar dat van roc's en vakscholen is gestegen.

Tabel 2-9: Startkwalificatiesucces per type instelling, tweede en derde benchmark, teljaren 2005/2006 en 2006/2007, zonder weging naar omvang van de instelling

Type instelling	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Aoc	73,2%	70,5%	-2,7%
Roc	66,4%	67,1%	+0,7%
Vakschool	70,9%	72,1%	+1,2%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Intern opstroomresultaat gedaald, vooral in roc's

De vijfde succesindicator is het intern opstroomresultaat. Dat geeft aan welk percentage deelnemers een mbo-diploma op niveau 1, 2 of 3 haalt en zich vervolgens inschrijft voor een mbo-opleiding op een hoger niveau.

Tabel 2-10: Intern opstroomresultaat tweede en derde benchmark, teljaren 2005/2006 en 2006/2007, zonder weging naar omvang van de instelling

	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Intern opstroomresultaat	48,6%	43,0%	-5,6%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Het intern opstroomresultaat is duidelijk afgenomen ten opzichte van de tweede benchmark. Uit het beschikbare materiaal is geen eenduidige verklaring voor deze afname af te leiden. Wel is een verband te leggen met de vraag op de arbeidsmarkt. De vraag is in 2007 ten opzichte van de jaren daarvoor toegenomen: 2007 telde het hoogste aantal vacatures sinds jaren. In een krappe arbeidsmarkt zullen gediplomeerden eerder kiezen voor een baan in plaats van een vervolgopleiding dan in een situatie waarin het moeilijk is om een baan te vinden. Een tweede kanttekening bij de daling is dat, zoals ook aan het begin van dit hoofdstuk toegelicht, in de cijfers van de tweede benchmark de vijf instellingen die behoren tot de categorie 'overig' (de mbo-opleidingen van hogescholen en van zorginstellingen) wél zijn meegenomen en in de derde benchmark niet.

De interne opstroom vanuit niveau 1 en 2 is hoger dan vanuit niveau 3. In vakscholen is het opstroomresultaat het laagste, omdat een aantal vakscholen alleen opleidingen op niveau 3 en 4 aanbiedt. Vergelijking tussen de

tweede en derde benchmark laat zien dat de aoc's een stijging van het opstroomresultaat hebben weten te realiseren, en vooral de roc's een daling kennen.

Tabel 2-11: Intern opstroomresultaat per type instelling, tweede en derde benchmark, teljaren 2005/2006 en 2006/2007, zonder weging naar omvang van de instelling

Type instelling	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Aoc	38,9%	40,3%	+1,4%
Roc	52,0%	46,7%	-5,3%
Vakschool	34,5%	33,7%	-0,8%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo[3]

Daling extern opstroomresultaat, vooral in vakscholen

De zesde en laatste succesindicator is het extern opstroomresultaat. Net als bij het intern opstroomresultaat gaat het om deelnemers die doorstromen naar een hoger niveau, maar het extern opstroomresultaat heeft betrekking op doorstroom vanuit het mbo naar het hbo. Externe opstroom is bepaald als opstroom vanuit niveau 4.

Tabel 2-12: Extern opstroomresultaat tweede en derde benchmark, teljaren 2005/2006 en 2006/2007, zonder weging naar omvang van de instelling

	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Extern opstroomresultaat	46,3%	44,5%	-1,8%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

In de rapportage over de tweede benchmark was als extern opstroomresultaat 40,0% vermeld, in plaats van de nu in tabel 2-12 opgenomen 46,3%. Het verschil komt doordat inmiddels een andere definitie voor het extern opstroomresultaat wordt gehanteerd. De indicator had in de tweede benchmark alleen betrekking op mbo'ers die direct na het behalen van een mbo-diploma op niveau 4 doorstromen, maar de definitie omvat nu alle mbo'ers die op niveau 4 een opleiding hebben genoten. Het extern opstroomresultaat voor de tweede benchmark is met behulp van deze nieuwe definitie herberekend.

Het extern opstroomresultaat vanuit niveau 4 blijkt licht te zijn gedaald; een verklaring valt uit het beschikbare materiaal niet op te maken maar ook hier zal de sterke vraag van de arbeidsmarkt een rol spelen. De externe opstroom in roc's is verreweg het hoogste: de helft van alle deelnemers in de roc's stroomt door naar het hbo.

Tabel 2-13: Extern opstroomresultaat per type instelling, tweede en derde benchmark, teljaren 2005/2006 en 2006/2007, zonder weging naar omvang van de instelling

Type instelling	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Aoc	38,9%	36,5%	-2,4%
Roc	51,8%	50,5%	-1,3%
Vakschool	34,5%	32,1%	-2,4%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

3 Het feit dat de categorie 'overig' in de tweede benchmark wel en in de derde niet is meegenomen, verklaart ook de op het oog onlogische opbouw van de daling van 5,6% op brancheniveau.

Het ‘verhaal’ achter de cijfers

Eerder in het rapport is al gesteld, dat de benchmarkcijfers niet alleen in de vorm van branchegemiddelden worden gepresenteerd, maar ook in de vorm van doorsneden naar bijvoorbeeld instellingstype, leeftijd van de deelnemers of vooropleidingsniveau. Daardoor wordt zoveel mogelijk informatie over werkelijk vergelijkbare grootheden gegeven. Ter aanvulling daarop volgen in deze paragraaf de kernpunten uit het ‘verhaal’ achter de cijfers; dit is beknopt gehouden vanwege de leesbaarheid van het rapport, maar is van groot belang voor de interpretatie van de cijfers.

Context van belang voor interpretatie cijfers

De context waarin instellingen opereren, is van invloed op de successcores.

Instellingstype en infrastructuur

Het mbo in Nederland is op een wijze georganiseerd die maakt dat de context waarin mbo-instellingen opereren nogal verschilt. Zo is het onderscheid in aoc’s, roc’s en vakscholen een belangrijk aspect, en daarnaast de opleidingsinfrastructuur van de regio waarin de instelling opereert.

Het institutioneel verankerde onderscheid in roc’s, aoc’s en vakscholen spreekt voor zich. Het komt tot uitdrukking in het ruimere palet van opleidingsmogelijkheden die roc’s bieden in vergelijking met aoc’s en vakscholen, en daarmee ook in het ruimere rekruteringspotentieel van deelnemers en in hun overstap- en doorstroommogelijkheden.

De verschillen in regionale opleidingsinfrastructuur uiten zich bijvoorbeeld in de aanwezigheid van meer of minder ‘toeleverende’ vmbo-scholen of meer of minder ‘afnemende’ hbo-scholen.

Drempelloze instroom

Het mbo is in principe toegankelijk voor alle categorieën deelnemers, ongeacht het niveau van hun vooropleiding: de drempelloze instroom. Afhankelijk van de regio heeft dit consequenties voor de deelnemerspopulatie van mbo-instellingen en voor succeskansen van deelnemers. De ene mbo-instelling lijkt op dit punt in de praktijk een ‘ruimhartiger’ beleid te voeren dan de andere; in sommige gevallen is sprake van domeinverdelingsafspraken tussen mbo-instellingen. Hoe dan ook hebben mbo-instellingen met verschillend samengestelde deelnemerspopulaties te maken.

Zoals uit het eerste hoofdstuk van het rapport bleek, is het aandeel mbo-deelnemers met een laag opleidingsniveau in de telperiode van een jaar fors gestegen, en bovendien in belangrijke mate verantwoordelijk voor de nettogroei in de totale deelnemerspopulatie van het mbo. De verwachting is dat tengevolge van de wettelijke verlenging van de kwalificatieplicht per augustus 2007, dit aandeel in de volgende benchmark (over de periode 1-10-2007 tot 1-10-2008) verder gestegen zal zijn.

De verschillen in successcores naar opleidingsniveau laten zien hoe sterk met name het vooropleidingsniveau van deelnemers van invloed is op hun succeskans. Interessant is dat er qua vooropleidingsniveau twee kritieke breekpunten aan te wijzen zijn: in de eerste plaats een vooropleidingsniveau onder de basisvorming en in de tweede plaats een vooropleiding onder het niveau vmbo-theoretische leerweg.

Daarbij moet worden opgemerkt, dat de verschillen van de successcores tussen de instellingen het grootst zijn op niveau 1. Blijkbaar is het ook van invloed hoe de instelling met laag opgeleide deelnemers omgaan.

Vanuit het vergelijkend perspectief van benchmarking ligt het in elk geval voor de hand om expliciet rekening te houden met de samenstelling van de deelnemerspopulatie naar vooropleiding.

In de toekomst zou de ontwikkeling in Nederland van een systeem van 'toegevoegde waarde'-berekening à la ECVET[4] daarbij behulpzaam kunnen zijn: afhankelijk van het vooropleidingsniveau bij uistroom zouden succescijfers bepaald kunnen worden.

Bijdragen aan de kenniseconomie

Verreweg het grootste deel – ruim twee derde – van de deelnemerspopulatie in het mbo volgt een opleiding op niveau 3 of 4. Gevoegd bij het gegeven dat ongeveer de helft van alle op niveau 4 gediplomeerden doorstroomt naar het hbo tekent dit de bijdrage van het mbo aan de kenniseconomie. Op de niveaus 3 en 4 liggen ook de succescijfers van het mbo als sector (rond 70%) het hoogst. Voor de branche als geheel, en ook voor de niveaus 3 en 4 geldt zoals blijkt uit de brancherapportage dat er nog sprake is van behoorlijke verschillen in succescijfers.

Nu op dit moment een systeem ontbreekt op grond waarvan 'toegevoegde waarde' berekend kan worden - gegeven de tweevoudige taakstelling van het mbo om opleidingen zowel op niveau 1 en 2 als op niveau 3 en 4 aan te bieden, zouden prestaties van het mbo in de toekomst wellicht geïndiceerd kunnen worden door een gewogen combinatie van succescijfers voor de verschillende niveaus.

Een leven lang leren

De brancherapportage laat ook de betekenis van het mbo in het kader van een 'leven lang leren' zien. In de eerste plaats blijkt ongeveer een vijfde van alle mbo-deelnemers 23 jaar en ouder. Het aandeel van deze 'oudere' deelnemers is in één jaar gegroeid met ruim 12.500 op een totale groei van de mbo-populatie met bijna 15.000. Van de groep mbo-deelnemers van 23 jaar en ouder heeft ruim een derde geen diploma van enige vooropleiding. In de tweede plaats constateren we dat ruim een vijfde van alle mbo-deelnemers eerder reeds een mbo-diploma heeft behaald en teruggekeerd is in het mbo om zich 'op' te kwalificeren dan wel anders te kwalificeren. Bijna tweederde van deze groep keert terug met een eerder behaald diploma van niveau 1 of 2.

De toename van het aandeel 'oudere' deelnemers in het mbo tussen 1-10-2006 en 1-10-2007 gaat overigens gepaard met een forse groei in de periode van deelnemers aan de bbl.

Globaal genomen wijst een en ander op twee soorten consequenties.

De eerste verwijst naar de groeiende betekenis van de duale leerweg voor 'ouderen' als belangrijker wordende hoeksteen van het mbo als branche. De economische recessie zou deze ontwikkeling nog kunnen versterken.

Een tweede consequentie heeft direct betrekking op de interpretatie van succescijfers. Zoals ook de tweede benchmark heeft laten zien, blijkt de deelname van 'ouderen' vaak gericht te zijn op zogenoemde maatwerktrajecten of deeltrajecten. Zoals eerder in dit hoofdstuk is aangegeven, zijn dit trajecten waarin onderdelen van een regulier opleidingstraject worden gevolgd zonder dat het de bedoeling is om de volledige opleiding af te ronden met een formele kwalificatie oftewel een diploma. In BRON is het aandeel van deelnemers aan deze maatwerktrajecten niet als zodanig te traceren.

4 ECVET is een Europees transfersysteem voor leerresultaten i.c. overdraagbare kredietpunten ('credits') in het beroepsonderwijs. Vgl. ook H. Schuit e.a. (2009), Invoering van competentiegericht kwalificatiedossiers in het middelbaar beroepsonderwijs. Deelstudie B: Een studie naar de Nederlandse kwalificatiestructuur in internationaal perspectief. Nijmegen, KBA.

Afronding van de maatwerkopleiding betekent dat betrokkenen als niet-succesvol worden aangemerkt, waardoor het succescijfer kunstmatig omlaag getrokken wordt. Deze brancherapportage laat dan ook zien dat over de hele linie het instellingssucces voor ‘ouderen’ lager ligt dan dat voor ‘jongeren’. De relatief grote spreiding onder mbo-instellingen als alleen naar het instellingssucces voor ‘ouderen’ wordt gekeken, wijst er bovendien op dat sommige instellingen aanzienlijk meer maatwerktrajecten aanbieden dan andere.

Tot slot

Het geheel overziend, biedt het ‘verhaal’ achter de cijfers op hoofdlijnen een tweetal centrale aandachtspunten. In de eerste plaats wijst het op het belang van structurele verschuivingen in de deelname aan het mbo. Een tweede aandachtspunt verwijst het het naar de behoefte aan doorontwikkeling van het benchmarkinstrumentarium voor de bouwsteen succes. Hoewel de successcores van het mbo indicatief zijn voor de geleverde prestaties, maakt het ‘verhaal’ duidelijk dat zij op essentiële punten nuancering en verfijning verdienen, om de vergelijkingen nog meer te kunnen baseren op werkelijk vergelijkbare grootheden. Voor de bepaling van het succes in het schooljaar 2007/2008 zijn inmiddels tussen partijen afspraken gemaakt over nieuwe definities. Het gebruik van de nieuwe indicatoren voor diplomaresultaat en jaarresultaat is een logische stap in de verdere ontwikkeling.

3 De bouwsteen financiële prestaties

In dit hoofdstuk komen de uitkomsten van de bouwsteen financiële prestaties aan de orde. De uitkomsten hebben betrekking op het boekjaar 2007. De balansgegevens uit de jaarrekeningen 2007 zijn beschikbaar gesteld door Cfi. Overige gegevens zijn aangeleverd door de deelnemende instellingen, via een vragenlijst die door hen is ingevuld. Vergeleken met de tweede benchmark zijn enkele definities in de vragenlijst aangescherpt, waardoor de kwaliteit van de aangeleverde gegevens verder is toegenomen.

Aan de bouwsteen financiële prestaties hebben 55 instellingen deelgenomen: 6 aoc's, 38 roc's en 11 vakscholen. De totale omzet van deze instellingen beslaat 3,6 miljard euro; de instellingen vertegenwoordigen 90% van de totale deelnemerspopulatie van instellingen die mbo bieden[5]. Daarmee kunnen de uitkomsten van de benchmark als representatief voor de gehele branche worden beschouwd.

In de tweede benchmark namen 54 instellingen aan de financiële bouwsteen deel; 49 daarvan hebben ook aan de derde benchmark deelgenomen. Om er zeker van te zijn dat de verschillen tussen de deelnemersgroepen van de tweede en de derde benchmark de vergelijking van cijfers over de jaren heen niet vertroebelen, hebben we een aantal vergelijkingen ter controle nogmaals uitgevoerd, maar dan op basis van de 49 instellingen die aan beide benchmarks hebben deelgenomen. Uit deze controle bleek inderdaad dat de vergelijkbaarheid nauwelijks wordt beïnvloed door de gewijzigde samenstelling van de deelnemersgroep.

In bijlage B zijn niet-geanonimiseerde financiële kengetallen per instelling (kostenopbouw en financiële positie) opgenomen.

Opbouw totale kosten instellingen stabiel

Deze benchmark heeft betrekking op het mbo, maar 50 van de 55 instellingen voeren ook andere activiteiten uit. Voor de benchmark zijn de met het mbo gemoeide kosten en omzet van de totale kosten en opbrengsten afgezonderd. Voordat dit nader aan de orde komt, wordt in figuur 3-1 getoond hoe de totale kosten van alle aan de benchmark deelnemende instellingen zijn opgebouwd. Het gaat hier om de kosten voor mbo én alle andere activiteiten. In de figuur is uitgegaan van gewogen cijfers, dus cijfers waarin de omvang van de instelling meeweegt (in dit geval de financiële omvang). Het gaat immers om de absolute totale kosten, die op 100% zijn gesteld. De cijfers zijn rechtstreeks afgeleid uit de jaarrekeningen.

In 2007 is, berekend op basis van de jaarrekeningen van alle mbo-instellingen, de totale omzet van alle activiteiten 4,3 miljard euro. In 2006 was dat nog 4,0 miljard euro. Een stijging dus met 0,3 miljard euro oftewel 7,3%. De stijging is voornamelijk te zien in de rijksbijdragen (+10%) en is een mix van de reguliere stijging van de lumpsumbijdragen als gevolg van:

a een volumeaanpassing als gevolg van deelnemersgroei;
b een prijscompensatie als gevolg van CAO- en inflatie-aanpassingen (zie in dit verband ook de paragraaf in dit hoofdstuk over kosten- en omzetontwikkeling per fte);
c een intensivering in de vorm van projectmatige rijksbijdragen zoals de middelen uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) in 2007.

5 Exclusief de mbo-deelnemers van hogescholen met een mbo-afdeling en instellingen voor zintuiglijk gehandicapten met mbo-opleiding(en), omdat deze in de benchmark buiten beschouwing zijn gebleven.

Figuur 3-1: Kostenopbouw gehele instelling, boekjaren 2006 en 2007, cijfers gewogen voor omvang instelling

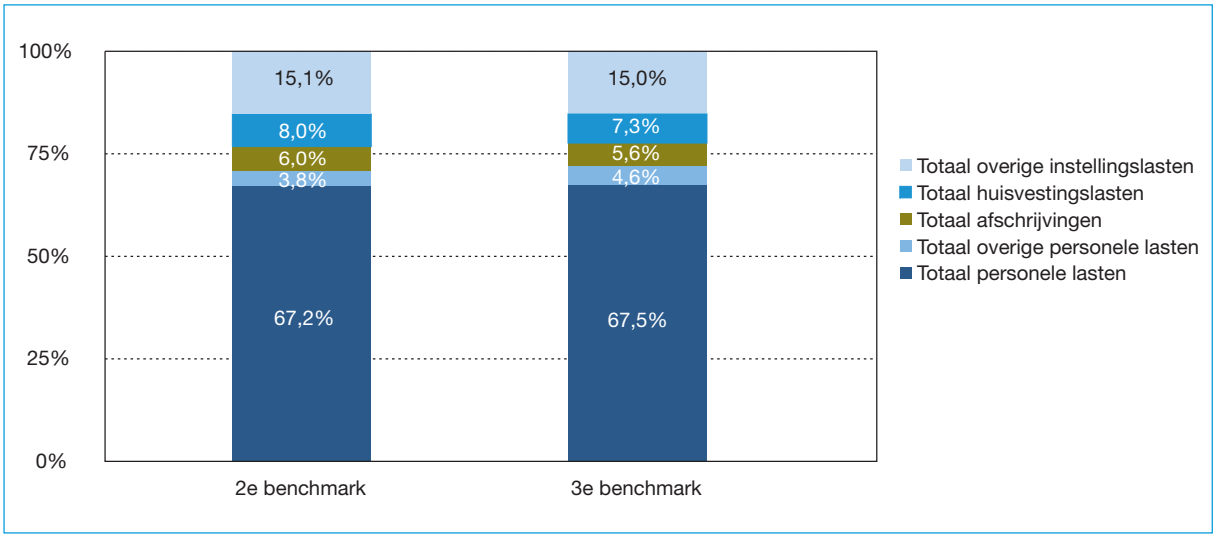

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Zoals de figuur laat zien, is de opbouw van de totale kosten in de derde benchmark nagenoeg gelijk aan die in tweede benchmark. Er is dus sprake van een stabiel beeld van de kostenopbouw in de branche.

Vergelijken we de situatie in de twee boekjaren, dan is het aandeel personele lasten met 0,3% gestegen en het aandeel overige personele lasten met 0,8%.

Onder personele lasten wordt verstaan salariskosten, vakantiegeld, uitgekeerd ziekengeld, overwerk, toeslag onregelmatige diensten, sociale lasten en pensioenpremies. De kosten van ingehuurd personeel of uitbesteding zijn geen onderdeel van de personele lasten, en evenmin zijn de opbrengsten van detachering van personeel in de personele lasten verdisconteerd; deze vallen onder de overige instellingslasten. Onder overige personele lasten wordt verstaan de voorziening wachtgeld/bapo en overige personele lasten, bijvoorbeeld kosten voor jubilea.

Tegenover deze zeer lichte stijgingen staat een daling van het aandeel afschrijvingen met 0,4% en van de huisvestingslasten met 0,6%.

De verschuivingen in de overige personele lasten en de huisvestingslasten worden voor een deel veroorzaakt door het feit dat de groep deelnemers aan de derde benchmark niet exact dezelfde is als de groep die deelneemt aan de tweede benchmark. Wordt voor dit effect gecorrigeerd, dan is de afname van de huisvestingslasten niet 0,6% maar 0,2%. De overige 0,4% is te verklaren uit de verschillen in de deelnemersgroep. De stijging van de overige personele lasten van 0,8% wordt voor 0,2% daardoor verklaard. De effecten op de overige drie kostensoorten zijn minimaal.

Aandeel mbo in totale baten toegenomen met 2,6%

De vraag is vervolgens, hoeveel procent van de instellingsomzet betrekking heeft op het mbo. Om dit inzichtelijk te maken, is in figuur 3-2 de verdeling van de omzet over de verschillende activiteiten weergegeven.

Figuur 3-2: Verdeling omzet mbo-instellingen over activiteiten, tweede en derde benchmark (boekjaren 2006 en 2007)

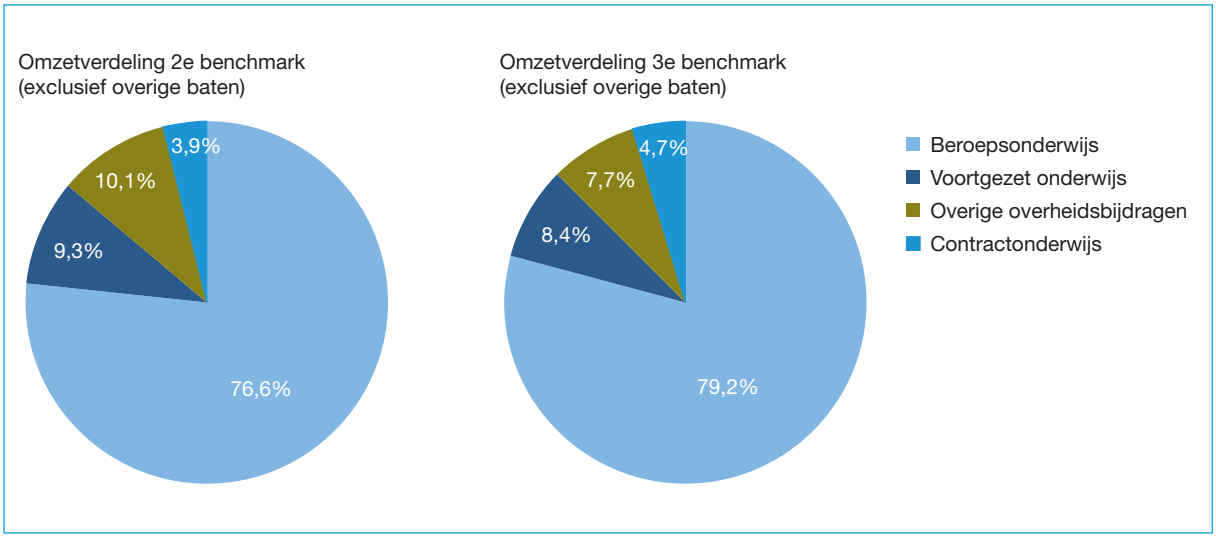

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Het aandeel van het mbo in de totale baten is toegenomen met 2,6%. Het aandeel overige overheidsbijdragen (inclusief educatiecontracten) is afgenomen. Daarbij moet wel worden vermeld dat het gemeentelijk contractonderwijs in 2007 niet altijd op dezelfde wijze is gepresenteerd in de jaarrekeningen: sommige instellingen kwalificeren de omzet als contractonderwijs, andere als overige overheidsbijdrage. Voor het aandeel mbo heeft dit overigens geen gevolgen.

De toename van het aandeel mbo in de omzet heeft in het benchmarkonderzoek gevolgen voor de toerekening van kosten aan het mbo. Dat komt doordat sommige kostensoorten niet rechtstreeks uit de jaarrekening of uit de vragenlijsten komen, maar aan het mbo zijn toegerekend. Dat is gedaan op basis van de verhouding tussen de omzet van het mbo en de totale omzet. Zie voor een toelichting op de toerekening van kosten aan het mbo bijlage F onder Toelichting en begripsomschrijvingen financieel. Omdat het aandeel mbo is gestegen, zijn automatisch meer kosten toegerekend. De hogere kostentoerekening verklaart een deel van de verschuivingen tussen beide benchmarks. Meestal is het effect marginaal; daar waar het effect groter is, zal dit worden benoemd.

Kostenstructuur mbo stabiel gebleken

De opbouw van de kosten voor het mbo in de drie benchmarks, afgesplitst van de totale kosten volgens de zojuist beschreven methode, ziet u in figuur 3-3.

Figuur 3-3: Kostenopbouw mbo; eerste, tweede en derde benchmark (boekjaren 2005, 2006 en 2007), cijfers gewogen voor omvang instelling

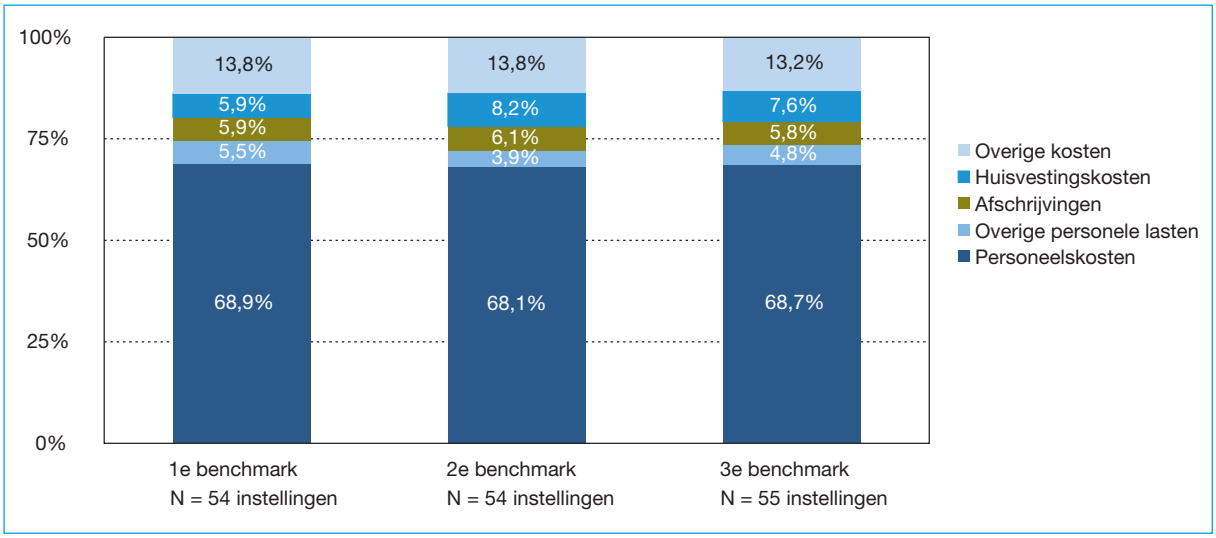

Bron: Eerste, tweede en derde benchmark mbo

De kostenopbouw toont een stabiel beeld in de periode 2005 tot en met 2007. Het aandeel personeelskosten is in de betreffende periode eerst iets gedaald en vervolgens weer gestegen tot net onder het niveau van de eerste benchmark. Tussen de tweede en derde benchmark is het aandeel gestegen met 0,6%. De overige personele lasten vertonen een vergelijkbaar patroon. Voor de huisvestingslasten geldt het omgekeerde: die zijn eerst gestegen en daarna weer gedaald. Het aandeel huisvestingskosten is in vakscholen hoger (11,0%) dan in aoc's (5,9%) en roc's (7,2%). De afschrijvingen en overige kosten zijn nagenoeg gelijk gebleven.

De verschuiving tussen de tweede en derde benchmark wordt voor een deel veroorzaakt door de iets andere onderzoeksgroep en door het feit dat in de derde benchmark relatief meer kosten zijn toegerekend aan een aantal kostensoorten binnen het mbo, zoals eerder toegelicht. Als daarvoor wordt gecorrigeerd, bedraagt de stijging van het aandeel personele lasten 1,9% in plaats van 0,6%.

De personeelskosten in figuur 3-3 en in alle volgende figuren en tabellen van dit hoofdstuk zijn inclusief de kosten voor de inhuur van personeel en voor uitbesteding, en inclusief de opbrengsten van detachering van personeel. Voor deze toerekening is gekozen uit oogpunt van vergelijkbaarheid van kosten.

Nadere analyse leert dat het aandeel personeelskosten per instelling aanzienlijk verschilt: het minimumaandeel bedraagt 44,2% en het maximum 77,2%.

Het aandeel personeelskosten in aoc's is lager (54,0%) dan in roc's (67,1%) en vakscholen (60,2%). Het percentage overige kosten in aoc's daarentegen is hoger: 33,5% versus 15,5% in roc's en 14,1% in vakscholen.

Opbouw personele kosten toont geringe verschuivingen

Bezien we nu de opbouw van de personeelskosten (mbo) nader, dan blijken ook daar geen grote mutaties door de jaren heen, maar de verschuivingen zijn enigszins groter dan in de totale kostenstructuur het geval is.

Aandeel onderwijzend personeel iets gedaald

Figuur 3-4: Opbouw personele kosten mbo; eerste, tweede en derde benchmark (boekjaren 2005, 2006 en 2007), cijfers gewogen voor omvang instelling

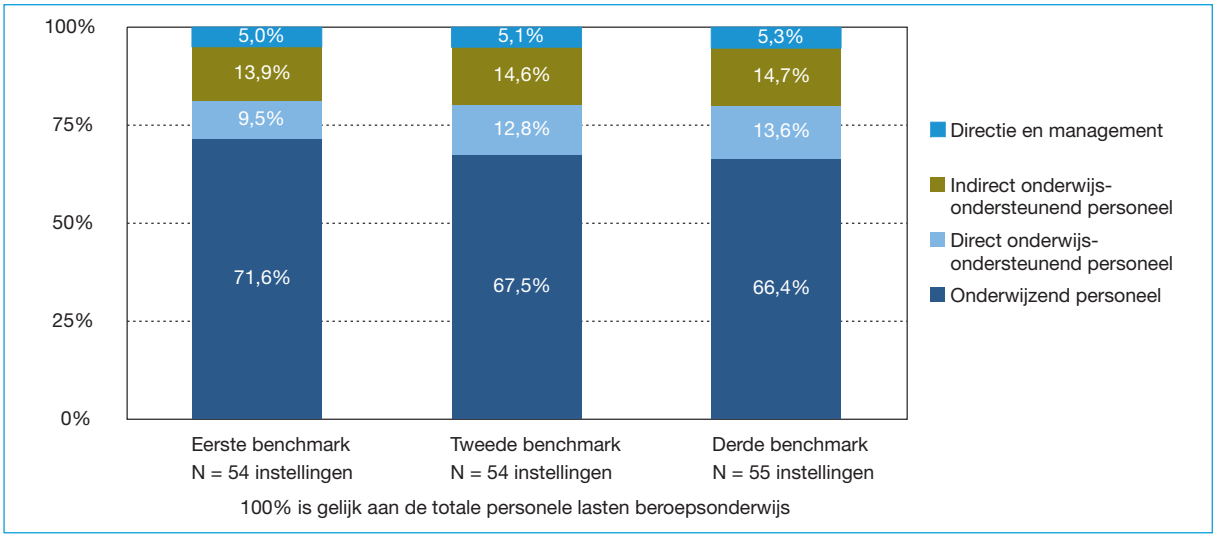

Bron: Eerste, tweede en derde benchmark mbo

Het aandeel van de kosten voor onderwijzend personeel is in de derde benchmark 66,4%[6]; in de tweede 67,5%. Tussen de tweede en de derde benchmark is het aandeel dus met 1,1% gedaald. De daling zou beperkt gebleven zijn tot 0,8% als wordt gecorrigeerd voor de gewijzigde deelnemersgroep en kostentoerekening. Verderop in deze paragraaf zal blijken dat het aandeel direct onderwijsondersteunend personeel juist is gestegen, en dat de som van die twee nagenoeg stabiel is gebleven: van 80,3% in de tweede benchmark naar 80,0% in de derde. Verder valt op dat ongeveer de helft van het aantal instellingen een daling in het aandeel kosten onderwijzend personeel laat zien, maar de andere helft juist een stijging. Onder onderwijzend personeel wordt verstaan docenten, instructeurs, onderwijsassistenten, begeleiders beroepspraktijkvorming (bpv) en overig onderwijzend personeel.

Het kostenaandeel voor onderwijzend personeel varieert, zoals figuur 3-5 aangeeft: het minimumaandeel bedraagt 57,4% en het maximum 86,1%. Aoc's kennen gemiddeld het hoogste aandeel kosten voor onderwijzend personeel: 74,7%. In roc's is het aandeel gemiddeld 67,2% en in vakscholen 67,1%.
Als het kostenaandeel per referentiegroep opleidingssector[7] wordt bezien, is – zoals te verwachten gezien de verschillen tussen de typen instellingen - het aandeel het hoogst in de referentiegroep sector groen. Tussen de andere sectoren zijn geen duidelijke verschillen zichtbaar. Een doorsnede naar omvang van de instellingen laat zien dat het kostenaandeel voor onderwijzend personeel het hoogst is in de kleine instellingen (69,1%). In de middelgrote is het aandeel 68,6% en in de grote 65,4%.

6 Het gaat dus om het aandeel in de kosten. Het aandeel onderwijzend personeel in het totale aandeel fte's bedraagt 68,2%, dus iets meer dan het kostenaandeel.

7 Instellingen zijn ingedeeld in referentiegroepen op basis van de 'dominante' opleidingssector.

Figuur 3-5: Spreiding aandeel kosten onderwijzend personeel in totale personeelskosten mbo, derde benchmark (boekjaar 2007), zonder weging naar omvang van de instelling

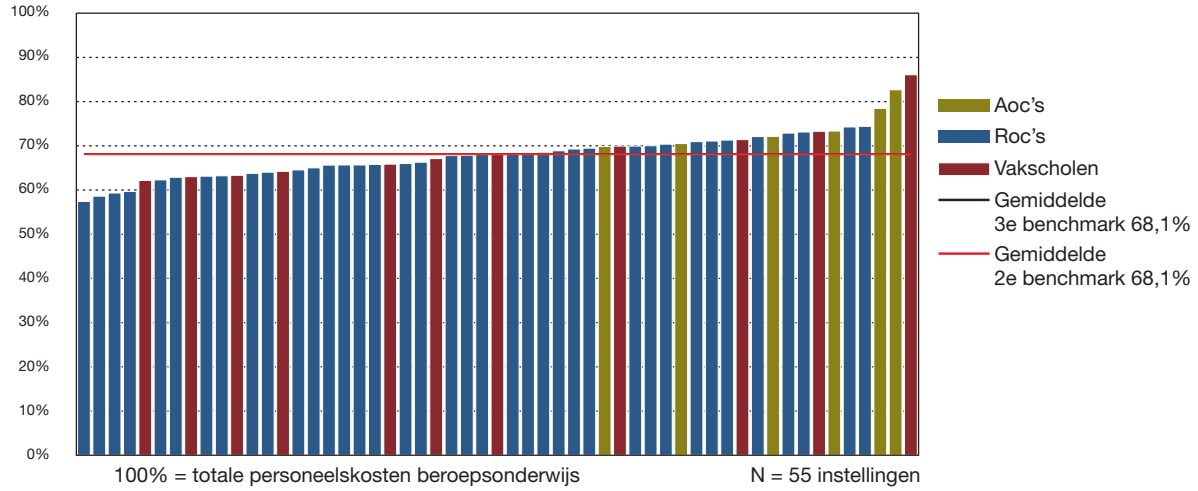

Bron: Derde benchmark mbo

Als gemiddelde aandeel kosten onderwijzend personeel wordt in figuur 3-5 68,1% aangegeven en dus niet zoals in figuur 3-4 66,4%. Dit komt omdat in figuur 3-4 rekening is gehouden met de omvang van de instellingen, terwijl dat in figuur 3-5 niet is gebeurd: in figuur 3-5 is het gemiddelde berekend door de gemiddelden van alle instellingen op te tellen en te delen door het aantal instellingen; elke instelling heeft hetzelfde gewicht.

Aandeel direct onderwijsondersteunend personeel gestegen

Instellingen met minder onderwijzend personeel zetten gemiddeld meer direct onderwijsondersteunend personeel in. Het aandeel van de kosten voor het direct onderwijsondersteunend personeel is door de jaren heen gestegen, tussen de tweede en derde benchmark met 0,7%; de daling van het aandeel onderwijzend personeel in de periode bedraagt zoals aangegeven 1,1%. Onder direct onderwijsondersteunend personeel vallen roosteraars, secretariële ondersteuners van het primaire proces, personeel innovatie, personeel kwaliteitszorg, personeel deelnemersadministratie en een deel van het ICT-personeel (het overige deel valt onder indirect onderwijsondersteunend personeel).

Er is geen nader onderzoek gedaan naar de oorzaak van de verschuiving van onderwijzend personeel naar ondersteunend personeel. Denkbaar is dat aspecten als hogere eisen aan registratieactiviteiten een rol spelen, of de toename van onderwijsvormen die meer ondersteunende activiteiten vergen. Ook het steeds scherper worden van de definities kan een rol hebben gespeeld.

Overige kostensoorten nagenoeg stabiel gebleven

Licht gestegen tussen de tweede en derde benchmark (met 0,1%) is het aandeel kosten voor indirect onderwijsondersteunend personeel. Het aandeel kosten voor directie en management is eveneens licht gestegen, met 0,2%. Het aandeel is inclusief kosten voor de secretariële ondersteuning van directie en management.

Om een goede vergelijkbaarheid van de personeelskosten over de instellingen te borgen, zijn alle kosten inclusief ingehuurd personeel en inclusief kosten voor uitbesteding van taken. Opbrengsten van detachering zijn op de personeelskosten in mindering gebracht.

Aandeel inhuur gestegen

Het aandeel inhuur in de totale personeelskosten bedraagt in de derde benchmark 8,2%. Het aandeel is ten opzichte van de tweede benchmark gestegen met 1,8%.

Tabel 3-1: Aandeel kosten inhuur personeel in totale personeelskosten mbo, eerste, tweede en derde benchmark (boekjaren 2005, 2006 en 2007), zonder weging naar omvang van de instelling

	Eerste benchmark	Tweede benchmark	Derde benchmark
Kosten inhuur	5,1%	6,4%	8,2%

Bron: Eerste, tweede en derde benchmark mbo

Gemiddelde personeelskosten per fte licht gestegen

De gemiddelde personeelskosten per fte in loondienst zijn met € 683,- op jaarbasis gestegen ten opzichte van de tweede benchmark. Dit is een stijging van 1,3%.

De stijging volgend uit de CAO-afspraken zou hoger geweest zijn, maar deze stijging wordt gemitigeerd door factoren als lagere inschaling door meer jonger personeel en/of meer inzet op functies van lager niveau.

Tabel 3-2: Personeelskosten per fte in loondienst mbo, eerste, tweede en derde benchmark (boekjaren 2005, 2006 en 2007), zonder weging naar omvang van de instelling

	Eerste benchmark	Tweede benchmark	Derde benchmark
Personeelskosten	€ 54.397,-	€ 54.390,-	€ 55.073,-

Bron: Eerste, tweede en derde benchmark mbo

De gemiddelde omzet beroepsonderwijs in de tweede en derde benchmark uitgedrukt per fte geeft verder inzicht in de mate waarin de ontwikkelingen in de personeelskosten per fte worden opgevangen door de omzetontwikkelingen. De omzetontwikkeling geeft het volgende beeld.

Tabel 3-3: Gemiddelde omzet beroepsonderwijs per fte in loondienst mbo, tweede en derde benchmark (boekjaren 2006 en 2007), zonder weging naar omvang van de instelling

	Tweede benchmark	Derde benchmark
Omzet per fte	€ 84.200,-	€ 84.600,-

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

De tabel toont dat de gemiddelde omzet per fte met € 400,- is gestegen (0,5%). De gemiddelde kosten per fte zijn met € 683,- gestegen (1,3%). De omzet per fte varieert in de derde benchmark van € 71.700,- tot € 124.700,- en in de tweede benchmark van € 66.700 tot € 132.700,-. De spreiding is dus afgenomen.

Bij de analyse van de omzet in het beroepsonderwijs (de rijksbijdrage) zijn de volgende ontwikkelingen van belang:

a Het aantal deelnemers: als gevolg van de t-2-systematiek is bij groei sprake van voorfinanciering in de branche. Voor 2007 betekent dit dat de stijging van 15.000 deelnemers (zie hoofdstuk 1) in de branche niet eerder dan in 2009 in de baten van de instellingen zichtbaar is. De rijksbijdrage voor 2007 is gebaseerd op de aantallen 2005.

b De jaarlijkse indexatie van de bijdrage per deelnemer.

c De inzet van specifieke regelingen: in 2007 is een bedrag van € 135 miljoen beschikbaar gesteld voor “Budget Regelingen”, met name FES (2006: € 135 miljoen). Deze middelen worden niet geheel in het jaar van beschikking ingezet. Ultimo 2007 heeft het mbo (op basis van de 55 deelnemers) een cumulatief bedrag van € 148 miljoen nog niet ingezette middelen.

Minder deelnemers per fte onderwijzend personeel

Evenals in de vorige benchmarks is in de derde benchmark berekend wat de verhouding is tussen het aantal deelnemers en het aantal fte’s onderwijzend personeel. Om een zuivere vergelijking te kunnen maken, is het aantal deelnemers net als het onderwijzend personeel uitgedrukt in ‘voltijders’, dat wil zeggen: gewogen naar deeltijdfactor. De onderwijstijd van deelnemer in een deeltijd bbl-traject is lager dan die van een deelnemer in een voltijd bol-traject, en ook de bekostiging is daarop gebaseerd. Daarom tellen deelnemers aan een deeltijdopleiding in een roc en vakschool voor 0,35 mee en in een aoc voor 0,50 (dat is ook het bekostigingsaandeel). Deelnemers aan een voltijdopleiding tellen voor 1,0 mee. Op deze manier worden de deelnemers ‘gewogen’.

Het aantal gewogen deelnemers per fte onderwijzend personeel is in de derde benchmark ten opzichte van de tweede gedaald met 1,5 (8,4%). Tussen de eerste en de tweede benchmark was nog een stijging te zien. Tabel 3-4 toont de cijfers.

Tabel 3-4: Aantal gewogen deelnemers per fte onderwijzend personeel mbo, eerste, tweede en derde benchmark (boekjaren 2005, 2006 en 2007), zonder weging naar omvang van de instelling

	Eerste benchmark	Tweede benchmark	Derde benchmark
Aantal deelnemers	17,1	17,9	16,4

Bron: Eerste, tweede en derde benchmark mbo

In de aoc’s is het aantal deelnemers per fte onderwijzend personeel (derde benchmark) 16,6, in de roc’s 15,3 en in de vakscholen 17,3.

De daling van het aantal deelnemers per fte onderwijzend personeel wordt voor een deel (hoe groot dat deel is, kan op grond van de gegevens niet worden gezegd) verklaard uit de wijziging in de verhouding tussen de mix van bbl- en bol-deelnemers. Voor het overige wordt de daling verklaard uit wijzigingen in de personeelsformatie.

Solvabiliteit, rentabiliteit en liquiditeit in derde benchmark gedaald

Evenals in de tweede benchmark zijn in de derde benchmark enkele kengetallen met betrekking tot de financiële positie verzameld.

Solvabiliteit gedaald van 50,8% naar 48,6%

De solvabiliteit (gedefinieerd als eigen vermogen als percentage van het totaal vermogen, een maatstaf voor het financieel weerstandsvermogen) bedraagt in de derde benchmark 48,6%, zonder weging voor de omvang van de instellingen. Ten opzichte van de tweede benchmark, waarin de solvabiliteit 50,8% bedroeg, is dat een daling van 2,2%.

In figuur 3-6 is de spreiding van de solvabiliteit over de instellingen weergegeven, met de mutatie ten opzichte van de tweede benchmark. De gemiddeldelijn geeft uitsluitend het rekenkundig (ongewogen) gemiddelde weer, en is niet bedoeld als waardeoordeel. Solvabiliteit boven de lijn is dus niet per definitie gunstiger dan beneden de lijn.

Figuur 3-6: Spreiding solvabiliteit gehele instelling, boekjaar 2007, zonder weging naar omvang van de instellingen

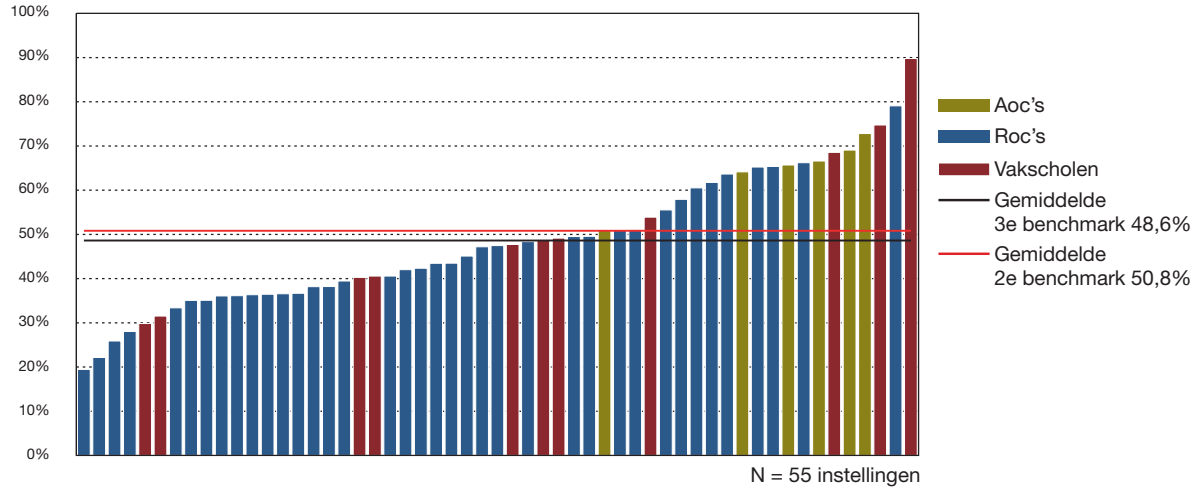

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

De daling van de solvabiliteit is aan de orde bij ongeveer drie kwart van de instellingen. De spreiding van de solvabiliteitscijfers is overigens aanzienlijk, zoals figuur 3-6 laat zien. De solvabiliteit van aoc's is duidelijk bovengemiddeld (64,9%).

Rentabiliteit gedaald van 3,2% naar 0,0%

De rentabiliteit is eveneens gedaald, en wel van 3,2% naar 0,0%, zonder weging voor de omvang van de instellingen. Rentabiliteit is het resultaat van de gewone bedrijfsvoering als percentage van de baten van de gewone bedrijfsvoering, oftewel de mate waarin kosten en opbrengsten met elkaar in evenwicht zijn. Figuur 3-7 toont de spreiding en de mutatie van de rentabiliteit.

Figuur 3-7: Spreiding rentabiliteit gehele instelling, boekjaar 2007, zonder weging naar omvang van de instellingen

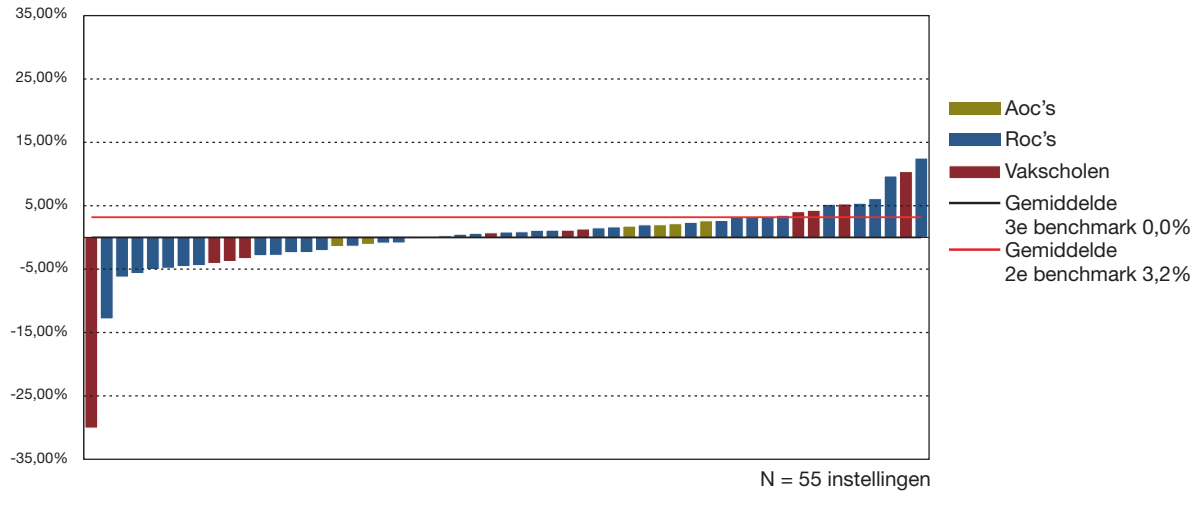

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Elf instellingen hebben in het boekjaar 2007 ten opzichte van 2006 een stijging van de rentabiliteit weten te realiseren. 22 instellingen worden geconfronteerd met een negatief resultaat. In de tweede benchmark waren

dat er nog acht. Van vijf instellingen is het resultaat meer dan 5% negatief; in de tweede benchmark gold dat voor drie instellingen. Net als in de tweede benchmark is geen duidelijk verband tussen het type school, dus aoc, roc of vakschool, en de rentabiliteit. Een groot deel van de verliezen in 2007 is te wijten aan gedaalde omzet van de gemeentelijke educatiecontracten die op de aanbestedingsmarkt zijn gekomen. De instellingen die hiermee te maken hebben gehad, zijn niet in staat geweest om de kosten direct op de daling van de omzet aan te passen.

Liquiditeit gedaald van 1,4 naar 1,1

De liquiditeitsratio (vlottende activa gedeeld door kortlopende schulden) ten slotte is gedaald van 1,4 naar 1,1, eveneens zonder weging voor de omvang van de instellingen. Figuur 3-8 geeft de spreiding en de mutatie weer. De gemiddeldelijn is uitsluitend bedoeld als rekenkundig gemiddelde en niet als een waardeoordeel voor een gunstige of minder gunstige liquiditeit.

Figuur 3-8: Spreiding liquiditeit gehele instelling boekjaar 2006, zonder weging naar omvang van de instellingen

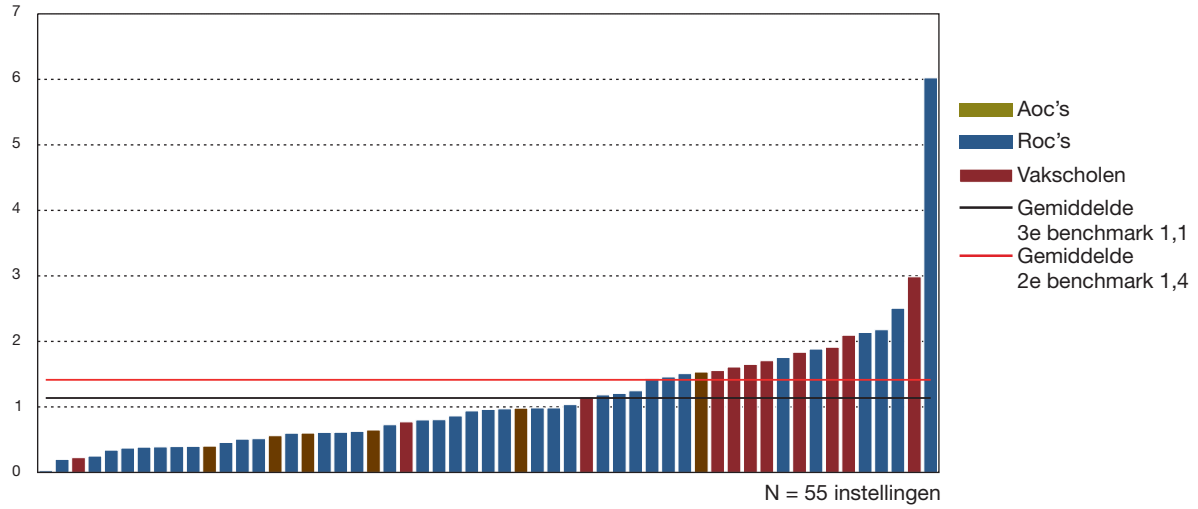

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Een liquiditeitsratio lager dan 1 houdt in dat een instelling zijn kortlopende schulden niet kan betalen met kortlopende vorderingen. Van de 55 instellingen hebben er 27 een ratio van minder dan 1, dat is dus 49%. In de tweede benchmark hadden 21 (van de 54) instellingen een ratio lager dan 1, dat is 39%.

Financiële resultaten instellingen onder druk

De financiële kengetallen uit de derde benchmark laten zien dat de resultaten van de instellingen in 2007 onder druk staan. Er lijkt sprake van een branchebrede ontwikkeling, die niet is gekoppeld aan het type instelling (aoc, roc of vakschool). Weliswaar is de positie van de aoc's steviger dan die van de roc's en vakscholen, maar ook bij de aoc's is er sprake van een afname van solvabiliteit en rentabiliteit.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), dat eveneens deze achteruitgang signaleert, noemt als een van de oorzaken de nieuwe inburgeringswet die per 1 januari 2007 in werking is getreden. Vooral de roc's worden daarmee geconfronteerd. Het CBS stelt dat er scherper is onderhandeld tussen gemeenten en roc's, en dat bovendien veel minder inburgeraars een traject zijn gestart dan waarop de instellingen hadden gerekend.

Nadere analyses kunnen in behoefte voorzien

De benchmarkuitkomsten die in dit hoofdstuk zijn besproken, bieden inzicht in de kostenstructuur en financiële positie van de instellingen. Een verfijnder inzicht of een meer proactief inzicht zou de kwaliteit van de stuurinformatie nog verder verhogen. Dat kan al met de huidige benchmarkgegevens. Met behulp van de aangeleverde gegevens is het bijvoorbeeld mogelijk om meer inzicht te creëren in de huisvestingslasten of de opbouw van de vermogenspositie. Om dit te illustreren, hebben wij in bijlage E enkele mogelijke analyses opgenomen. Zij dienen als achtergrondinformatie en tegelijkertijd als materiaal voor een verdere discussie over de plaats van dergelijke analyses in de brancherapportages. Het leggen van verbindingen over de bouwstenen heen is dan een aanvullende mogelijkheid.

Een verdere stap kan zijn om niet alleen analyses te maken op basis van historische gegevens, maar ook gebruik te maken van meer recente gegevens zoals de begroting 2008 of 2009. Op die manier is de informatie beter toepasbaar voor de instellingen.

Ook de introductie van de nieuwe richtlijnen van de jaarverslaggeving in 2008 voor onderwijsinstellingen zal een effect hebben op de financiële kengetallen in de branche. Op dit moment is het nog te vroeg om de effecten te kunnen benoemen.

4 De bouwsteen deelnemersoordeel

In dit laatste hoofdstuk wordt kort ingegaan op de bouwsteen deelnemersoordeel. Evenals in de eerste en tweede benchmark is gebruik gemaakt van de uitkomsten van de deelnemersraadpleging van de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB); voor de derde benchmark was dit ODIN5. De uitkomsten zijn eerder al gepubliceerd in de JOB-monitor 2008, zodat in de benchmark volstaan kan worden met de hoofdlijnen. Om die reden zijn ook geen uitkomsten per instelling in de bijlagen opgenomen. Aan de raadpleging hebben 61 instellingen deelgenomen. 6 instellingen zijn vanwege onvoldoende respondenten niet in de analyses meegenomen. Dit betekent dat de analyses gebaseerd zijn op 55 instellingen (6 aoc's, 40 roc's en 9 vakscholen).

De vragen van ODIN5 zijn ten opzichte van ODIN4 aangepast. Het was daarom niet mogelijk om uitkomsten op vraagniveau of op indicatorniveau met elkaar te vergelijken. Wel was een vergelijking op het niveau van de totaalscores en op één niveau daaronder, de deelscores voor kerntaken en voor sfeer, mogelijk.

Totaalscore deelnemersoordeel stabiel tot licht gestegen

De uitkomsten op de verschillende indicatoren zijn samengevoegd tot een totaalscore, om de prestaties van de instellingen te kunnen vergelijken. De totaalscore geeft een algemene indruk van de tevredenheid van de deelnemers over de instelling waar zij zich hebben ingeschreven. Gemiddeld is de totaalscore 6,3, met een spreiding van 5,7 tot 7,2. Daarmee is de totaalscore gelijk aan die van de tweede benchmark.

Figuur 4-1: Spreiding totaalscore deelnemeroordeel mbo, basisjaar 2008, zonder weging naar omvang van de instelling

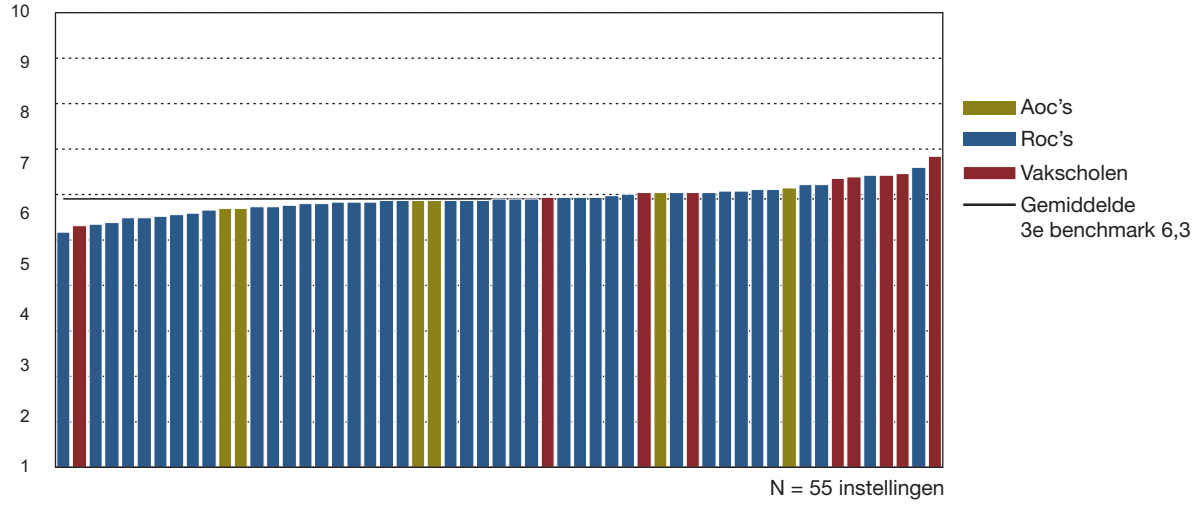

Bron: JOB-monitor 2008/derde benchmark mbo

De vakscholen behalen net als in de tweede benchmark de hoogste score. De aoc's en roc's hebben een kleine stijging weten te realiseren.

Tabel 4-1: Totaalscore deelnemersoordeel tweede en derde benchmark naar instellingstype, zonder weging naar omvang instelling

Type instelling	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Aoc	6,2	6,3	+0,1
Roc	6,2	6,3	+0,1
Vakschool	6,6	6,6	0

Bron: JOB-monitor 2008/tweede en derde benchmark mbo

Deelscore sfeer iets hoger dan deelscore kerntaken

De totaalscore is opgebouwd uit twee deelscores (die op hun beurt weer opgebouwd zijn uit indicatoren). De eerste deelscore is de sfeer op school, en de tweede de kerntaken (het geven van onderwijs en het begeleiden van stages).

De deelscore sfeer bedraagt in de derde benchmark 6,4 en is daarmee iets hoger dan de deelscore kerntaken, die 6,3 bedraagt. De deelscore sfeer is ten opzichte van de tweede benchmark gestegen, die van de deelscore kerntaken juist gedaald.

Tabel 4-2: Deelscores sfeer en kerntaken deelnemersoordeel tweede en derde benchmark, zonder weging naar omvang instelling

Deelscore	Tweede benchmark	Derde benchmark	Toe- of afname
Sfeer	6,0	6,4	+0,4
Kerntaken	6,5	6,3	-0,5

Bron: JOB-monitor 2008/tweede en derde benchmark mbo

Score indicatoren varieert van 5,6 tot 7,2

De scores op de indicatoren zijn opgenomen in tabel 4-3. In de tabel zijn ook de minimum- en maximumscore opgenomen, zodat de spreiding en daarmee het verbeterpotentieel zichtbaar wordt.

Tabel 4-3: Deelscores sfeer en kerntaken deelnemersoordeel derde benchmark, zonder weging naar omvang instelling

Indicator/deelscore	Gemiddelde	Minimumscore	Maximumscore
Deelscore kerntaken	6,3	5,6	7,2
Lessenprogramma	5,9	4,9	6,6
Docenten	6,7	5,9	7,5
Lesmateriaal	5,9	4,4	7,6
Toetsing	6,9	6,2	7,7
Studiebegeleiding	6,2	5,1	7,0
Competenties	7,0	6,4	7,7
Opbrengst	6,2	4,9	7,6
Stage bol	6,8	6,1	7,6
Werkplek bbl	7,2	6,5	8,8
Informatie	6,6	5,9	7,5
Organisatie	5,7	5,1	6,8
Keuze en Loopbaanbegeleiding	5,6	4,9	6,0
Opnieuw kiezen voor opleiding en studie	6,2	5,0	7,9
Deelscore sfeer	6,4	5,8	7,5
Veiligheid	7,2	6,3	8,7
Sfeer	5,5	4,4	7,6
Sociale contacten en ondersteuning	7,2	6,8	7,9
Onderwijsfaciliteiten	5,6	4,7	6,5
Totaalscore	6,3	5,7	7,2

Bron: JOB-monitor 2008/derde benchmark mbo

Deelnemers geven de hoogste beoordeling voor de indicatoren werkplek bbl, veiligheid en sociale contacten en ondersteuning: een 7,2. De laagste score, een 5,5, wordt gegeven voor de indicator sfeer.

Het valt op dat de deelscore sfeer (6,4) is opgebouwd uit twee indicatoren met de allerhoogste scores en twee indicatoren met juist lage scores.

Invloed kenmerken deelnemers op deelnemersoordeel zichtbaar

Evenals in de tweede benchmark blijken achtergrondkenmerken van deelnemers van invloed op de score. In deze paragraaf komen enkele kenmerken aan de orde. De cijfers in deze paragraaf betreffen de opbouw van de groep respondenten, en zijn dus geen gemiddelden van instellingsscores.

Deelnemers aan een opleiding in de sector ‘combinatie van sectoren’ scoren gemiddeld het hoogst. Het gaat echter om een klein aantal deelnemers. De sectoren groen en zorg en welzijn scoren het minst hoog, maar de verschillen met de andere ‘reguliere’ sectoren zijn niet groot. Een vergelijking met de tweede benchmark was hier niet mogelijk omdat die analyses destijds niet zijn gemaakt.

Tabel 4-4: Opbouw totaalscore deelnemersoordeel naar sector

Sector	Totaalscore derde benchmark
Economie	6,1
Groen	6,4
Techniek	6,4
Zorg en welzijn	6,2
Combinatie	7,0

Bron: JOB-monitor 2008/derde benchmark mbo

De score die wordt gegeven door deelnemers van niveau 1 is het hoogst, gevolgd door de score van de deelnemers van niveau 2. Beide scores zijn bovendien ten opzichte van de tweede benchmark gestegen. De scores van de deelnemers op de niveaus 3 en 4 zijn het laagst, en zijn in de derde benchmark bovendien iets gedaald. De score van de deelnemers op de niveaus 3 en 4, die al lager was dan die van de deelnemers op niveau 1 en 2, is in de derde benchmark iets gedaald.

Tabel 4-5: Opbouw totaalscore deelnemersoordeel naar niveau

Niveau	Totaalscore tweede benchmark	Totaalscore derde benchmark
Niveau 1	6,7	7,3
Niveau 2	6,4	6,5
Niveau 3	6,3	6,2
Niveau 4	6,2	6,1

Bron: JOB-monitor 2008/tweede en derde benchmark mbo

Ook de score naar vooropleiding vertoont min of meer dit patroon (Nb. de in ODIN gehanteerde indeling in vooropleidingen is niet dezelfde als de indeling die in de bouwsteen succes is gehanteerd). Deelnemers met de minst hoge vooropleiding geven de hoogste score (6,8).

De leeftijd lijkt wel enigszins van invloed, maar het verband is niet duidelijk. Oudere deelnemers scoren niet anders dan jongere. In de tweede benchmark was dat wel het geval: daar scoorden oudere deelnemers positiever.

Tabel 4-6: Opbouw totaalscore deelnemersoordeel naar leeftijd

Leeftijd	Totaalscore tweede benchmark	Totaalscore derde benchmark
t/m 17 jaar	6,4	6,2
18-19 jaar	6,1	6,4
20-21 jaar	6,1	6,1
22-25 jaar	6,4	6,2
26+ jaar	6,9	6,4
Niet bekend	-	6,9

Bron: JOB-monitor 2008/tweede en derde benchmark mbo

Deelnemers die zich rekenen tot een allochtone bevolkingsgroep scoren hoger dan deelnemers die zich daar niet toe rekenen. Dat is opvallend, omdat in de tweede benchmark juist de deelnemers die zich tot een autochtone bevolkingsgroep rekenden, hoger scoorden.

5 Samenvatting en conclusies

In dit laatste hoofdstuk worden de belangrijkste uitkomsten van de derde benchmark mbo samengevat en worden enkele conclusies getrokken.

Successcore

De derde benchmark laat zien dat het succes van de mbo-studenten in het behalen van hun diploma zich stabiliseert of licht stijgt. Het instellingsucces ligt op 66%. De stijging is vooral waarneembaar bij niveau 1 en 2. De vorige benchmark gaf voor niveau 1 een successcore van 58% en nu een successcore van 61%. Voor niveau 2 was dit de vorige keer een successcore van 61% en nu een successcore van 62%.

Vooral de verschillen in vooropleidingsniveau en leeftijd spelen een belangrijk rol. Deelnemers zonder enige vooropleiding (vooral onder het niveau van de basisvorming, leerjaar 1 en 2 van het VO) scoren beduidend lager dan gemiddeld. Bijna een kwart (23%) van de instromers in het mbo had geen enkel diploma gehaald in het voortgezet onderwijs. Deelnemers van 23 jaar en ouder scoren op succes ook beduidend lager dan jongere mbo-studenten. Belangrijk hierbij is het gegeven dat 20% van alle mbo-studenten 23 jaar of ouder is en ruim een derde van deze ‘oudere’ studenten ook geen diploma heeft van enige vooropleiding. Van de instromers in het mbo zonder startkwalificatie haalde 63% alsnog een startkwalificatie.

Het aantal mbo-studenten steeg met 3% (15.000) tot ruim 520.000 deelnemers. De groei komt vooral naar voren in de bbl bij mbo-studenten van 23 jaar of ouder in sectoren als de techniek en de zorg en welzijn. Ruim twee derde van alle mbo-studenten volgt een opleiding op niveau 3 en 4. Rond de 70% sluit de opleiding succesvol af en de helft van niveau 4 stroomt door naar het hbo.

Financiële situatie

De financiële situatie van de mbo-instellingen is in 2007 verslechterd ten opzichte van 2006:

a De rentabiliteit (exploitatieresultaat) van de 55 deelnemende mbo-instellingen is verslechterd van gemiddeld 3,2% in 2006 naar 0,0% in 2007 en van acht instellingen met een negatieve exploitatie in 2006 naar 22 instellingen in 2007. De verliezen worden in 2007 met name veroorzaakt door de afgenomen opbrengsten uit gemeentelijke educatiecontracten.

b De solvabiliteit (eigen vermogen / totaal vermogen) in de branche is nog gezond maar gedaald van 50,8% in 2006 naar 48,6% in 2007.

c De liquiditeit (vlottende activa / kortlopende schulden) is gedaald van 1,4 naar 1,1 waarbij 27 instellingen lager dan 1 scoren.

De kostenstructuur (personeel, afschrijvingen, huisvesting, overig) van de instellingen in de mbo-branche in 2007 is stabiel ten opzichte van 2006. Ook het aandeel onderwijzend personeel ten opzichte van de totale personele lasten is stabiel in 2007 met 80,0% ten opzichte van 80,3% in 2006. Het aandeel van de kosten inhuur personeel in totale personeelskosten is gestegen van 6,4% naar 8,2%. De gemiddelde personele kosten per fte in loondienst zijn gestegen met € 683 (1,3%) van € 54.309 naar € 55.073. De opbrengsten beroepsonderwijs per fte zijn slechts gestegen met € 400 (0,5%), van € 84.200 naar € 84.600. Hierdoor ontstaat meer spanning in de reguliere exploitatie beroepsonderwijs van de instellingen in 2007.
De opbouw van de omzet is veranderd in 2007 als gevolg van het afgenomen aandeel opbrengsten gemeentelijke educatiecontracten (-2,4%). De systematiek van voorfinanciering legt extra druk op de

exploitatie bij de voortdurende groei van het gewogen aantal deelnemers in het beroepsonderwijs, ook in 2007. Het aantal (gewogen) deelnemers per fte daalt van 17,9 in 2006 naar 16,4 in 2007.

De financiële situatie van de mbo-instellingen is in 2007 duidelijk verslechterd ten opzichte van het vorige jaar. Gemiddeld draaiden de instellingen in 2007 quitte maar het aantal instellingen met een tekort nam fors toe. De verliezen in 2007 werden met name veroorzaakt door de afgenomen opbrengsten van de gemeentelijke educatiecontracten. Het eigen vermogen van de instellingen is nog op peil maar nam wel af. Door de krimp van de opbrengsten is er op dit moment een kwantitatief overschot in met name personeel met daarmee verbonden vaste kosten.

Deelnemersoordeel

Het deelnemersoordeel is in kaart gebracht via ODIN, het onderzoek naar deelnemerstevredenheid van de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs. Aangezien de vragen van het vijfde ODIN-onderzoek zijn aangepast ten opzichte van de vorige zijn er alleen op hoofdlijnen conclusies te trekken. De totaalscore op alle onderdelen is met 6,3 gelijk aan de vorige benchmark. Dit gemiddelde resultaat kende een spreiding van 5,7 tot 7,2. Ten opzichte van de vorige benchmark is het beeld ten aanzien van de scores van roc's, aoc's en vakscholen vergelijkbaar. Vakscholen scoren gemiddeld hoger, 6,6, dan aoc's en roc's, 6,3. De score voor sfeer ging in vergelijking met vorig jaar omhoog van 6,0 naar 6,4 maar de score op kerntaken nam iets af van 6,5 naar 6,3. De uitkomsten zijn eerder al gepubliceerd in de JOB-monitor 2008, zodat hier verder naar verwezen kan worden.

Bijlagen

A Nadere informatie ontwikkeling aantal deelnemers mbo

De cijfers in deze bijlage zijn inclusief de deelnemers van hogescholen en zorginstellingen met een mbo-opleiding.

Tabel A-1 toont de deelnemerspopulatie op 1-10-2006 en 1-10-2007 voor verschillende doorsneden.

Tabel A-1: Deelnemerspopulatie op 1-10-2006 en op 1-10-2007 per niveau, leerweg en opleidingssector

	2006		2007		toe-/afname	
	Absoluut	%	Absoluut.	%	Absoluut.	%
Niveau						
Niveau 1	23.642	5%	23.450	5%	-192	-1%
Niveau 2	129.459	26%	135.413	26%	+5.954	+5%
Niveau 3	131.989	26%	136.369	26%	+4.380	+3%
Niveau 4	220.671	44%	225.959	42%	+5.288	+2%
Totaal	505.761	100%	521.191	100%	+15.430	+3%
Leerweg						
Bbl	140.820	28%	160.024	31%	+19.204	+14%
Bol-deeltijd	13.923	3%	11.963	2%	-1.960	-14%
Bol-voltijd	341.488	68%	337.658	65%	-3.830	-1%
Examendeelnemer	9.530	2%	11.546	2%	+2.016	+21%
Totaal	505.761	100%	521.191	100%	+15.430	+3%
Opleidingssector						
Economie	169.450	34%	171.590	33%	+2.140	+1%
Groen	26.450	5%	26.806	5%	+356	+1%
Techniek	147.366	29%	155.129	30%	+7.763	+5%
Zorg en welzijn	160.086	32%	164.951	32%	+4.865	+3%
Combinatie van sectoren	2.264	0%	2.715	1%	+451	+20%
Totaal	505.761	100%	521.191	100%	+15.430	+3%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Figuur A-1 tot en met A-3 geven de verschuivingen in schema weer.

Figuur A-1: Verschuivingen in mbo-deelname naar niveau tussen 1-10-2006 en 1-10-2007: in duizendtallen

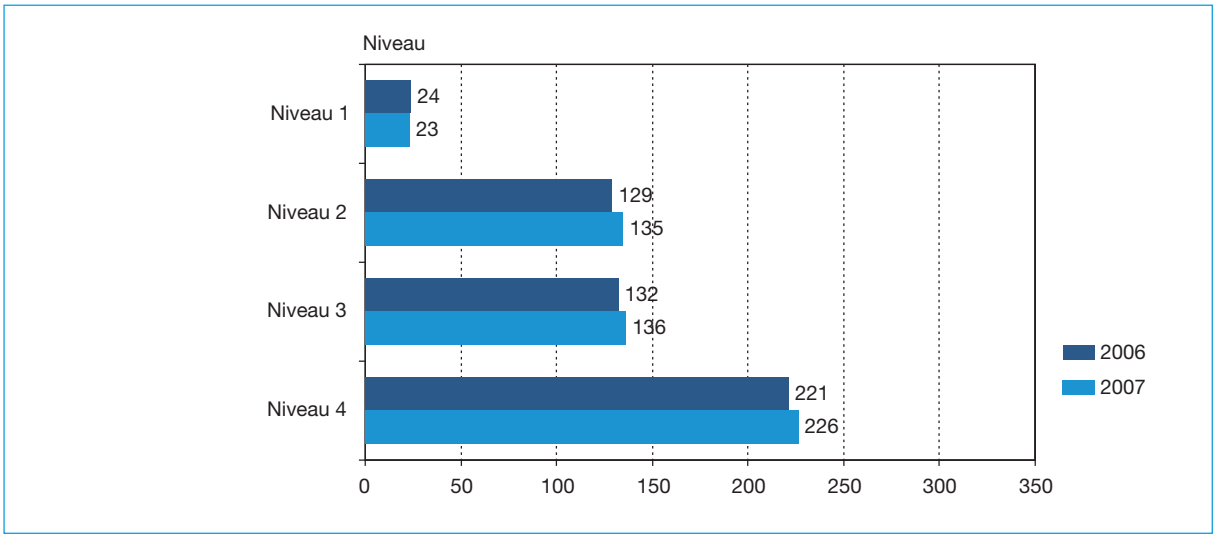

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Figuur A-2: Verschuivingen in mbo-deelname naar leerweg tussen 1-10-2006 en 1-10-2007: in duizendtallen

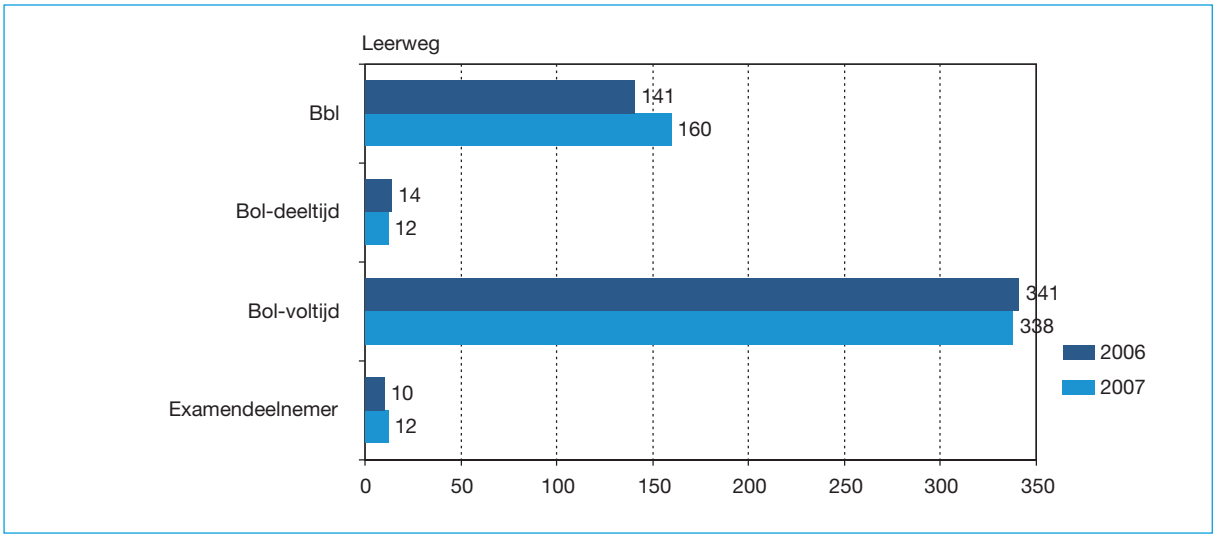

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Figuur A-3: Verschuivingen in mbo-deelname naar opleidingssector tussen 1-10-2006 en 1-10-2007: in duizendtallen

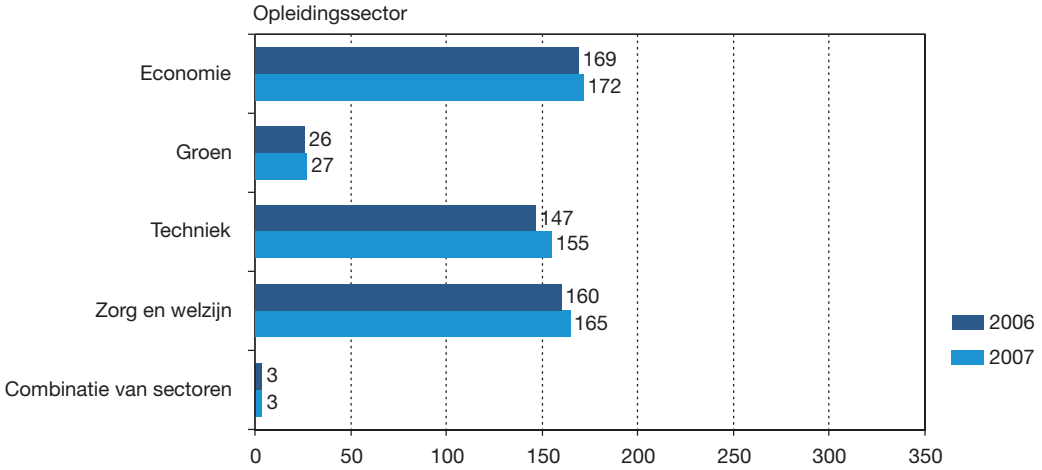

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Tabel A-2 toont de opbouw van de deelnemerspopulatie in de derde benchmark.

Tabel A-2: Deelnemers naar geslacht, leeftijd, etniciteit, woonachtig en vooropleiding (1-10-2007)

	Absoluut	Procentueel
Geslacht		
Man	277.267	53%
Vrouw	243.921	47%
Onbekend	3	0%
Leeftijd		
< 23 jaar	419.962	81%
= 23 jaar	101.209	19%
Etniciteit		
Autochtoon	383.057	73%
Westers allochtoon	32.652	6%
Niet-westers allochtoon	103.910	20%
Onbekend	1.572	1%
Woonachtig		
G-4	64.009	12%
Elders	457.182	88%
Vooropleiding		
Zonder enig diploma uit vooropleiding	122.149	23%
Vmbo, exclusief vmbo-t	172.034	33%
Vmbo-t	103.627	20%
Mbo 1-2	66.955	13%
Mbo 3-4	38.915	8%
Havo/vwo	15.324	3%
Hoger	1.767	0%

Bron: Derde benchmark mbo

Vooropleiding

Voor een goed begrip is allereerst de verduidelijking op zijn plaats dat het hier gaat om de hoogste vooropleiding voordat deelnemers het laatst ingeschreven zijn in het mbo, dat wil zeggen inclusief degenen die eerder een mbo-diploma behaald hebben en daarna het mbo verlaten hebben om voor kortere of langere tijd iets anders te gaan doen dan het volgen van een mbo-opleiding. Zij kunnen als herintreders in het mbo aangemerkt worden. Het gaat om 21% van de totale deelnemerspopulatie: 13% is herintreder met reeds een diploma op niveau 1 of 2 op zak en 8% met een diploma op niveau 3 of 4.

Figuur A-4 laat in duizendtallen de verschuivingen in de deelnemerspopulatie qua vooropleiding zien tussen de twee teljaren.

Figuur A-4: Verschuivingen in vooropleiding van deelnemerspopulatie tussen 1-10-2006 en 1-10-2007: in duizendtallen

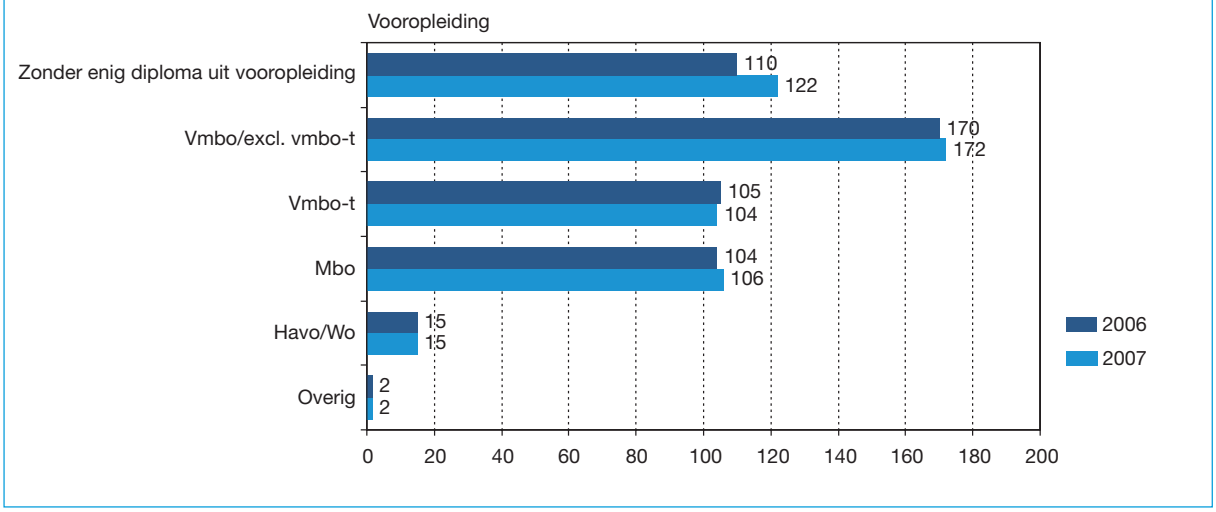

Bron: Derde benchmark mbo

Leeftijd

82% van de deelnemers blijkt per 1-10-2006 jonger dan 23 jaar en 18 procent ouder. De categorie van 23 jaar en ouder is fors gegroeid: tussen 1-10-2006 en 1-10-2007 met 12.552.

Tabel A-3: Leeftijd van deelnemerspopulatie op 1-10-2006 en op 1-10-2007

	1-10-2006	1-10-2007	Toe-/afname Absoluut	Toe-/afname Procentueel
Jonger dan 23 jaar	417.084	419.962	+2.878	+1%
23 jaar en ouder	88.677	101.229	+12.552	+14%
Totaal	505.761	521.185	+15.424	+3%

Bron: Tweede en derde benchmark mbo

Opvallend is dat ‘ouderen’ – deelnemers van 23 jaar en ouder – relatief sterk vertegenwoordigd zijn in de groep laagst opgeleide deelnemers: van de ‘ouderen’ behoort ruim een derde (34%) tot de groep zonder diploma van enige vooropleiding, van de ‘jongeren’ is dat nog geen vijfde (19%). Tabel A-4 laat dat zien.

Tabel A-4: Leeftijd van deelnemerspopulatie op 1-10-2006 naar vooropleiding

	Jonger dan 23 jaar	23 jaar en ouder	Totaal
Vooropleiding			
Zonder enig diploma vooropleiding, waarvan: • geen of niet voltooid basisonderwijs • voltooid basisonderwijs • basisvorming	19% 1% 2% 16%	34% 5% 15% 14%	22% 2% 4% 16%
Vmbo, exclusief vmbo-t	38%	14%	34%
Vmbo-t	23%	10%	21%
Mbo 1-2	12%	17%	13%
Mbo 3-4	5%	17%	8%
Havo/vwo	3%	5%	3%
Hoger	0%	2%	0%
Totaal (N = 100%)	417.084	88.677	505.761

Bron: Derde benchmark mbo

Wanneer de categorie ‘ouderen’ getraceerd wordt naar opleidingsvariant komt het volgende beeld naar voren. Meer dan ‘jonge’ deelnemers zijn ‘ouderen’:

a vertegenwoordigd in opleidingen op niveau 3 (33% versus 23%) en op niveau 1 (9% versus 4%);
b vertegenwoordigd in bbl-opleidingen (68% versus 19%);
c vertegenwoordigd in de techniek (33% versus 28%) en in zorg en welzijn (36% versus 31%).

Tabel A-5: Leeftijd naar opleidingsvarianten

	Jonger dan 23 jaar	23 jaar en ouder	Totaal
Niveau			
Niveau 1	4%	9%	5%
Niveau 2	26%	26%	26%
Niveau 3	25%	33%	26%
Niveau 4	46%	32%	44%
Totaal (N = 100%)	417.084	88.677	505.761
Leerweg			
Examen deelnemer	1%	4%	2%
Bol	79%	28%	70%
Bbl	19%	68%	28%
Totaal (N = 100%)	417.084	88.677	505.761
Opleidingssector			
Economie	35%	25%	34%
Groen	5%	6%	5%
Techniek	28%	33%	29%
Zorg en welzijn	31%	36%	32%
Combinatie van sectoren	1%	0%	1%
Totaal (N = 100%)	417.084	88.677	505.761

Bron: Derde benchmark mbo

B Openbare cijfers niet-geanonimiseerd

In deze bijlage zijn de openbare benchmarkuitkomsten van de bouwsteen financiële prestaties per instelling opgenomen.

Tabel B-1: Uitkomsten bouwsteen financiële prestaties: kostenstructuur mbo, boekjaar 2007, in percentages

Naam instelling	Personeels-kosten	Overige personele lasten	Afschrijvingen	Huisvestings-kosten	Overige kosten
Aeres Groep	-	-	-	-	-
Albeda College	69,8%	5,9%	4,4%	8,5%	11,4%
Alfa-college	-	-	-	-	-
AOC Clusius College	68,1%	3,7%	8,6%	6,5%	13,1%
AOC De Groene Welle	65,8%	-0,5%	5,4%	3,9%	25,4%
AOC Friesland	67,3%	0,5%	5,9%	9,1%	17,3%
AOC Limburg / citaverdecollege	65,7%	3,2%	6,1%	7,0%	18,0%
AOC Oost	-	-	-	-	-
Berechja College	-	-	-	-	-
CIBAP vakcollege	71,5%	0,6%	6,1%	5,1%	16,7%
Da Vinci College	71,2%	2,6%	5,6%	8,1%	12,4%
De Eindhovense school	69,5%	2,3%	8,6%	5,8%	13,7%
De Mondriaan onderwijsgroep	74,2%	3,7%	6,3%	7,0%	8,8%
De Rooi Pannen	-	-	-	-	-
Deltion College	70,4%	3,2%	5,1%	6,1%	15,2%
Drenthe College	69,3%	6,8%	4,5%	6,8%	12,5%
Edudelta Onderwijsgroep	-	-	-	-	-
Friesland College	69,0%	5,6%	7,3%	8,2%	10,0%
Fundeon /sbw SBW	44,2%	2,2%	2,4%	32,0%	19,2%
Gilde Opleidingen	71,5%	3,4%	5,5%	6,1%	13,5%
Graafschap College	70,2%	6,4%	7,4%	6,8%	9,3%
Grafisch Lyceum Rotterdam	58,6%	11,2%	11,2%	9,8%	9,1%
Grafisch Lyceum Utrecht	66,9%	6,6%	8,1%	6,7%	11,6%
Helicon Opleidingen	68,9%	4,7%	4,3%	8,4%	13,8%
HollandAccent Onderwijsgroep	-	-	-	-	-
Hoornbeeck College	67,6%	0,0%	9,1%	10,6%	12,6%
Hout- en Meubileringscollege	58,0%	9,9%	8,5%	12,5%	11,1%
ID College	68,6%	6,3%	5,8%	7,2%	12,0%
Koning Willem I College	70,8%	4,0%	8,6%	6,7%	10,0%
Landstede	70,2%	0,1%	6,9%	8,0%	14,8%

Naam instelling	Personeels-kosten	Overige personele lasten	Afschrijvingen	Huisvestings-kosten	Overige kosten
Leeuwenborgh Opleidingen	62,0%	12,5%	5,8%	8,2%	11,6%
Leidse Instrumentmakersschool	65,4%	3,3%	7,6%	11,1%	12,6%
Mediacollege Amsterdam	62,5%	3,3%	12,6%	9,5%	12,1%
Nimeto	68,1%	2,6%	8,0%	7,0%	14,2%
Noorderpoortcollege	63,9%	1,4%	5,8%	7,9%	21,0%
Nova College	67,8%	3,5%	5,3%	8,2%	15,1%
Onderwijsgroep Noord	-	-	-	-	-
Regio College	69,0%	1,8%	4,8%	6,4%	18,0%
Rijn IJssel	67,6%	3,7%	3,5%	8,6%	16,6%
ROC A12	63,7%	7,0%	5,8%	7,1%	16,4%
ROC Arcus College	72,6%	2,7%	4,6%	4,9%	15,3%
ROC ASA	-	-	-	-	-
ROC Aventus	65,8%	4,3%	5,7%	9,3%	15,0%
ROC De Leijgraaf	66,6%	1,1%	7,0%	5,4%	19,9%
ROC Eindhoven	70,5%	2,7%	6,3%	9,1%	11,4%
ROC Flevoland	67,7%	3,8%	5,4%	7,5%	15,6%
ROC Friese Poort	68,9%	11,3%	6,0%	4,5%	9,4%
ROC Horizon College	69,0%	5,4%	6,8%	6,1%	12,7%
ROC Kop van Noord-Holland	74,0%	2,3%	6,4%	3,9%	13,3%
ROC Leiden	70,5%	3,0%	4,5%	8,0%	14,0%
ROC Menso Alting College	-	-	-	-	-
ROC Midden Nederland	77,2%	0,7%	4,9%	6,1%	11,0%
ROC Midden-Brabant	73,6%	5,4%	5,1%	6,5%	9,4%
ROC Nijmegen	70,5%	1,4%	4,9%	7,7%	15,5%
ROC RIVOR	64,2%	5,6%	6,7%	7,1%	16,3%
ROC Ter AA	71,8%	1,5%	6,6%	7,6%	12,6%
ROC van Amsterdam	63,4%	7,4%	5,2%	8,6%	15,4%
ROC van Twente	67,5%	4,9%	5,7%	6,2%	15,7%
ROC West-Brabant	73,1%	3,3%	5,1%	6,8%	11,7%
ROC Westerschelde	71,7%	4,4%	5,2%	4,6%	14,2%
ROC Zeeland	63,0%	7,4%	6,2%	8,0%	15,4%
Scheepvaart en Transport College	-	-	-	-	-
SintLucas	59,0%	7,3%	14,7%	6,7%	12,3%
SVO Houten	61,3%	10,0%	3,0%	9,9%	15,8%
Wellantcollege	70,6%	3,3%	4,8%	7,4%	13,8%
Zadkine	66,3%	10,6%	5,6%	8,4%	9,0%

Bron: Derde benchmark mbo

Tabel B-2: Uitkomsten bouwsteen financiële prestaties gehele instelling: financiële kengetallen boekjaar 2007

Naam instelling	Solvabiliteit	Rentabiliteit	Liquiditeit
Aeres Groep	-	-	-
Albeda College	19,5%	-12,8%	0,4
Alfa-college	-	-	-
AOC Clusius College	72,8%	-1,4%	0,6
AOC De Groene Welle	66,6%	2,6%	0,6
AOC Friesland	65,7%	1,8%	0,4
AOC Limburg / citaverdecollege	69,1%	2,2%	0,6
AOC Oost	-	-	-
ROC West-Brabant	55,5%	6,1%	1,5
Koning Willem I College	79,1%	1,1%	1,0
Berechja College	-	-	-
CIBAP vakcollege	47,7%	10,4%	2,1
Da Vinci College	36,7%	0,9%	0,4
De Eindhovense school	68,6%	4,3%	3,0
De Mondriaan onderwijsgroep	63,7%	-0,9%	1,0
De Rooi Pannen	-	-	-
Deltion College	47,5%	9,7%	0,5
Drenthe College	38,2%	1,1%	0,5
Edudelta Onderwijsgroep	-	-	-
Friesland College	43,5%	-5,1%	0,6
Fundeon /sbw SBW	40,6%	0,7%	1,6
Gilde Opleidingen	48,4%	0,2%	0,8
Graafschap College	65,2%	3,2%	1,9
Grafisch Lyceum Rotterdam	74,7%	5,3%	1,8
Grafisch Lyceum Utrecht	48,8%	4,1%	1,6
Helicon Opleidingen	50,9%	2,0%	1,0
HollandAccent Onderwijsgroep	-	-	-
Hoornbeeck College	35,1%	2,4%	0,2
Hout- en Meubileringscollege	53,9%	-4,1%	1,6
ID College	49,6%	-2,8%	0,0
Landstede	25,9%	1,7%	0,4
Leeuwenborgh Opleidingen	42,0%	1,5%	0,4
Leidse Instrumentmakersschool	40,3%	1,1%	0,8
Mediacollege Amsterdam	29,8%	-3,8%	0,2
Nimeto	31,5%	1,3%	1,2
Noorderpoortcollege	28,0%	-2,9%	1,2
in0Nova College	47,2%	-2,4%	0,8
Onderwijsgroep Noord	-	-	-
Regio College	36,4%	-4,4%	1,0

Naam instelling	Solvabiliteit	Rentabiliteit	Liquiditeit
Rijn IJssel	65,4%	-0,9%	0,5
ROC A12	60,5%	-4,9%	2,2
ROC Arcus College	66,2%	12,5%	6,0
ROC ASA	-	-	-
ROC Aventus	36,6%	0,5%	0,6
ROC De Leijgraaf	43,5%	-1,4%	1,0
ROC Eindhoven	57,9%	-2,4%	0,7
ROC Flevoland	22,2%	3,2%	1,0
ROC Friese Poort	61,7%	5,4%	2,5
ROC Horizon College	40,6%	-4,6%	0,6
ROC Kop van Noord-Holland	39,5%	3,5%	1,4
ROC Leiden	49,5%	2,7%	0,3
ROC Menso Alting College	-	-	-
ROC Midden Nederland	36,1%	-2,1%	1,2
ROC Midden-Brabant	42,3%	0,0%	1,5
ROC Nijmegen	38,2%	-0,1%	0,4
ROC RIVOR	51,1%	0,9%	2,1
ROC Ter AA	50,9%	5,2%	1,8
ROC van Amsterdam	45,1%	0,6%	0,6
ROC van Twente	36,1%	3,2%	0,9
ROC Westerschelde	35,1%	2,0%	0,9
ROC Zeeland	33,4%	-6,2%	0,2
Scheepvaart en Transport College	-	-	-
SintLucas	89,8%	-3,3%	1,9
SVO Houten	49,2%	-30,1%	1,7
Wellantcollege	64,1%	-1,1%	1,5
Zadkine	36,5%	-5,7%	1,2

Bron: Derde benchmark mbo

C Opbouw deelnemerspopulatie per instelling

Tabel C-1: Opbouw deelnemerspopulatie per instelling per 1-1-2007, naar niveau en bekostiging

	Bekostigd deelnemer				Totaal	Examen deelnemer				Totaal	Niet bekostigd deelnemer				Totaal	Eind-totaal
Niveau	1	2	3	4		1	2	3	4		1	2	3	4		
Amarantis Onderwijsgroep	659	4654	3981	8065	17359	29	181	262	183	655	8	38	21	147	214	18228
AOC Aeres (Groenhorst)	81	288	669	1563	2601	47		26	31	104			3		3	2708
AOC Clusius College	37	344	416	581	1378	12	8	11	8	39	9	49			58	1475
AOC De Groene Welle	28	234	437	527	1226											1226
AOC Friesland	263	322	377	647	1609		2	9	20	31		8			8	1648
AOC Holland Accent College	152	252	198	578	1180	1	7	17	18	43						1223
AOC Limburg-Citaverde	154	491	398	532	1575		2	1	1	4						1579
AOC Onderwijsgroep Noord (Terra)	86	504	556	1064	2210	1				1						2211
AOC Oost	260	621	722	840	2443			8	7	15		1	1		2	2460
AOC West Brabant (Prinsentuin)	81	281	250	757	1369	3	1	2	1	7				2	2	1378
Berechja College		18	40		58		32	11	3	46						104
C I B A P		141		1188	1329									4	4	1333
De Eindhovense School		68	204	927	1199							2	3	7	12	1211
Edudelta Onderwijsgroep	27	229	331	230	817	35	8	34	1	78		7	6	5	18	913
Effatha Chr Sch v BBO	11	11	2		24							1	1		2	26
Grafisch Lyceum R'dam		226	578	2471	3275								1	2	3	3278
Grafisch Lyceum Utrecht	14	104	194	1398	1710								1	2	3	1713
Hanzehogeschool			22	74	96									16	16	112
Helicon Opleidingen	628	1202	1452	1956	5238	55	32	28	18	133						5371
Hogeschool INHolland			105	405	510								18	75	93	603
Hogeschool Zeeland			13	72	85									2	2	87
Hoornbeeck College	13	564	1758	1859	4194	13		12	2	27			1		1	4222
Hout en Meubileringscoll	12	672	149	1723	2556									10	10	2566
ID College	179	2155	3132	4288	9754		27	92	60	179	4	33	31	26	94	10027
Landstede	118	1804	2664	4847	9433	2	26	63	20	111						9544
Leidse Instr Makers Sch				184	184											184
Mediacollege Amsterdam	7	106	297	1615	2025		2			2						2027
Menso Alting College Mbo	3	51	173	406	633				1	1				1	1	635
Nimeto SGM v Mbo Kmbo		126		1136	1262											1262
Regio College Zaanstreek-Waterland	344	1700	1681	1820	5545		15	56	20	91	3	8	3	2	16	5652
ROC Albeda College	2119	6519	5929	7764	22331						162	411	70	89	732	23063
ROC Alfa College	205	2557	2419	4733	9914	1	62	151	41	255	8	15	19	8	50	10219
ROC Arcus College	529	2129	1372	3360	7390	1	41	29	38	109	50	79	51	77	257	7756
ROC AVENTUS	385	3171	2479	5813	11848	26	86	86	74	272	55	9	2	8	74	12194
ROC Da Vinci College	440	2882	3087	2186	8595	2	111	103	55	271	1	30	31	18	80	8946
ROC De Leijgraaf	740	1381	1058	2854	6033	9	21	7	15	52	2				2	6087

	Bekostigd deelnemer				Totaal	Examen deelnemer				Totaal	Niet bekostigd deelnemer				Totaal	Eind-totaal
Niveau	1	2	3	4		1	2	3	4		1	2	3	4		
ROC de Mondriaan	452	4099	5289	7592	17432	36	355	373	321	1085	23	103	86	88	300	18817
ROC Deltion College	250	2937	2904	6639	12730	8	107	160	107	382		14	1	2	17	13129
ROC Drenthe College	462	2332	2704	2994	8492				1	1	6	5	5	5	21	8514
ROC Eindhoven	549	3808	4270	7329	15956	1	26	55	18	100	6	62	111	28	207	16263
ROC Flevoland	327	1910	1318	2207	5762	8	11	30	10	59	14	48	18	23	103	5924
ROC Friese Poort	286	2628	3785	5770	12469	2	99	93	92	286	10	16	9	9	44	12799
ROC Friesland College	297	2361	2206	5567	10431						17	66	57	97	237	10668
ROC Gilde Opleidingen	246	2825	3734	4000	10805		76	80	29	185	17	60	47	41	165	11155
ROC Graafschap College	277	1868	2006	3173	7324	2	50	54	35	141	8	19	9	16	52	7517
ROC Horizon College	610	3166	3863	3890	11529	4	42	110	58	214	3	1	1	7	12	11755
ROC Koning Willem I	300	2550	2212	6134	11196	8	64	83	92	247	4	10	5	3	22	11465
ROC Kop v Noord-Holland	83	613	505	950	2151			1	1	2	3	13	12	2	30	2183
ROC Leeuwenborgh	308	1364	2942	4061	8675	2	42	50	92	186	17	2	3	6	28	8889
ROC Leiden	285	2675	2212	2632	7804	1	33	65	28	127		2	8	5	15	7946
ROC Midden Brabant	422	2675	2409	4533	10039	2	98	30	33	163	3	69	7	48	127	10329
ROC Midden Nederland	880	6024	4463	8226	19593	18	331	183	95	627	30	128	54	103	315	20535
ROC Nijmegen eo	725	3187	3407	3965	11284	14	84	21	25	144	6	19	10	5	40	11468
ROC Noorderpoortcollege	617	3917	3337	6107	13978	3	15	12	16	46	27	84	48	44	203	14227
ROC Nova College	367	2821	3734	5111	12033	13	128	233	225	599	20	63	22	24	129	12761
ROC Onderwijsgroep A12	126	1473	1304	4570	7473		3	1	16	20	3	10		2	15	7508
ROC Rijn IJssel College	1096	2948	3680	5095	12819	19	57	92	37	205	18	41	36	37	132	13156
ROC Rivor	214	641	690	748	2293	3	3	3	1	10	1	1	1	2	5	2308
ROC Rooi Panne / tot 2006 brabantgrp	84	1043	656	3601	5384		1			1		8	1	18	27	5412
ROC Ter AA	227	820	804	1608	3459		1		2	3		3	2	2	7	3469
ROC van Amsterdam	1183	6543	6094	10698	24518	208	147	223	367	945	176	436	402	321	1335	26798
ROC van Twente	717	4947	4914	7514	18092	38	83	104	125	350	10	146	52	49	257	18699
ROC West Brabant	966	4714	4165	6483	16328	7	133	120	92	352	14	112	85	44	255	16935
ROC Westerschelde	154	684	752	933	2523	3	9	12	14	38		2	3	5	10	2571
ROC Zadkine	1155	5781	5059	7404	19399	3	53	91	51	198	70	138	63	52	323	19920
ROC Zeeland	173	1596	1682	3969	7420	2	40	87	125	254		4	3	3	10	7684
SintLucas				1240	1240									4	4	1244
Soma College		11	798	26	835								10		10	845
STC	126	990	579	1547	3242		1	1		2	2	151	62	28	243	3487
SVO Opl vd Vleessector	310	1304	602	84	2300							1			1	2301
Viataal	2	3			5											5
Wellantcollege	382	1297	962	1349	3990	9	2	12	16	39			3	5	8	4037
Windesheim			14	143	157											157
Eindtotaal	22233	124362	127198	216355	490148	651	2758	3387	2741	9537	810	2528	1499	1629	6466	506151

Bron: Cfi, tabelbewerking door mbo-benchmarkteam

Tabel C-2: Opbouw deelnemerspopulatie per instelling per 1-1-2007, naar leerweg

	Bekostigd deelnemer			Totaal	Examen deelnemer	Totaal	Niet bekostigd deelnemer			Totaal	Eindtotaal
Type MBO	BBL	BOL-DT	BOL-VT		EX		BBL	BOL-DT	BOL-VT		
Amarantis Onderwijsgroep	3875	233	13251	17359	655	655	28	1	185	214	18228
AOC Aeres (Groenhorst)	778		1823	2601	104	104	3			3	2708
AOC Clusius College	340		1038	1378	39	39	14		44	58	1475
AOC De Groene Welle	368		858	1226							1226
AOC Friesland	521	1	1087	1609	31	31	8			8	1648
AOC Holland Accent College	408	1	771	1180	43	43					1223
AOC Limburg-Citaverde	580		995	1575	4	4					1579
AOC Onderwijsgroep Noord (Terra)	362		1848	2210	1	1					2211
AOC Oost	904	6	1533	2443	15	15	2			2	2460
AOC West Brabant (Prinsentuin)	399	4	966	1369	7	7			2	2	1378
Berechja College			58	58	46	46					104
C I B A P	49		1280	1329					4	4	1333
De Eindhovense School	19		1180	1199			3		9	12	1211
Edudelta Onderwijsgroep	354	6	457	817	78	78	9		9	18	913
Effatha Chr Sch v BBO	24			24			2			2	26
Grafisch Lyceum R'dam	40		3235	3275			1		2	3	3278
Grafisch Lyceum Utrecht	24		1686	1710					3	3	1713
Hanzehogeschool		96		96				16		16	112
Helicon Opleidingen	2026	160	3052	5238	133	133					5371
Hogeschool INHolland		510		510				93		93	603
Hogeschool Zeeland		85		85				2		2	87
Hoornbeeck College	550		3644	4194	27	27	1			1	4222
Hout en Meubileringscoll	171	240	2145	2556				1	9	10	2566
ID College	1982	138	7634	9754	179	179	53	3	38	94	10027
Landstede	1243	325	7865	9433	111	111					9544
Leidse Instr Makers Sch			184	184							184
Mediacollege Amsterdam	48	26	1951	2025	2	2					2027
Menso Alting College Mbo	61		572	633	1	1			1	1	635
Nimeto SGM v Mbo Kmbo	105		1157	1262							1262
Regio College Zaanstreek-Waterland	2195	63	3287	5545	91	91	13	1	2	16	5652
ROC Albeda College	5381	1329	15621	22331			256	189	287	732	23063
ROC Alfa College	2015	121	7778	9914	255	255	11	1	38	50	10219
ROC Arcus College	2040	208	5142	7390	109	109	163	40	54	257	7756
ROC AVENTUS	3287	260	8301	11848	272	272	24		50	74	12194
ROC Da Vinci College	3453	317	4825	8595	271	271	62		18	80	8946
ROC De Leijgraaf	2134	95	3804	6033	52	52	2			2	6087
ROC de Mondriaan	4540	229	12663	17432	1085	1085	138	12	150	300	18817
ROC Deltion College	3809	269	8652	12730	382	382	13		4	17	13129
mROC Drenthe College	2315	273	5904	8492	1	1	5		16	21	8514
ROC Eindhoven	5553	131	10272	15956	100	100	108	9	90	207	16263
ROC Flevoland	1023	118	4621	5762	59	59	41	7	55	103	5924
ROC Friese Poort	1605	1721	9143	12469	286	286	5	6	33	44	12799
ROC Friesland College	1811	218	8402	10431			25	19	193	237	10668
ROC Gilde Opleidingen	3115		7690	10805	185	185	75	3	87	165	11155
ROC Graafschap College	1944	15	5365	7324	141	141	37		15	52	7517
ROC Horizon College	3809	38	7682	11529	214	214			12	12	11755
ROC Koning Willem I	4037	32	7127	11196	247	247	16	1	5	22	11465
ROC Kop v Noord-Holland	468	28	1655	2151	2	2	26	2	2	30	2183
ROC Leeuwenborgh	1510	651	6514	8675	186	186		2	26	28	8889
ROC Leiden	3115	9	4680	7804	127	127	9		6	15	7946
ROC Midden Brabant	4368	337	5334	10039	163	163	108	4	15	127	10329
ROC Midden Nederland	7678	427	11488	19593	627	627	207	52	56	315	20535
ROC Nijmegen eo	5060	93	6131	11284	144	144	16	1	23	40	11468

	Bekostigd deelnemer			Totaal	Examen deelnemer	Totaal	Niet bekostigd deelnemer			Totaal	Eindtotaal
Type MBO	BBL	BOL-DT	BOL-VT		EX		BBL	BOL-DT	BOL-VT		
ROC Noorderpoortcollege	3793	354	9831	13978	46	46	93	12	98	203	14227
ROC Nova College	3900	268	7865	12033	599	599	102	8	19	129	12761
ROC Onderwijsgroep A12	1576	35	5862	7473	20	20	11		4	15	7508
ROC Rijn IJssel College	2934	463	9422	12819	205	205	41	16	75	132	13156
ROC Rivor	786	141	1366	2293	10	10	2	3		5	2308
ROC Rooi Panne / tot 2006 brabantgrp	635		4749	5384	1	1	17		10	27	5412
ROC Ter AA	853	124	2482	3459	3	3	4		3	7	3469
ROC van Amsterdam	5932	776	17810	24518	945	945	509	217	609	1335	26798
ROC van Twente	6073	207	11812	18092	350	350	196	17	44	257	18699
ROC West Brabant	7227	115	8986	16328	352	352	141	8	106	255	16935
ROC Westerschelde	1077	196	1250	2523	38	38	7	2	1	10	2571
ROC Zadkine	4554	1174	13671	19399	198	198	148	32	143	323	19920
ROC Zeeland	1560	258	5602	7420	254	254	5		5	10	7684
SintLucas	44		1196	1240			1		3	4	1244
Soma College	475		360	835			9		1	10	845
STC	1267	7	1968	3242	2	2	149		94	243	3487
SVO Opl vd Vleessector	2223	77		2300			1			1	2301
Viataal	5			5							5
Wellantcollege	1720		2270	3990	39	39	1		7	8	4037
Windesheim		157		157							157
Eindtotaal	138130	13165	338853	490148	9537	9537	2921	780	2765	6466	506151

Bron: Cfi, tabelbewerking door mbo-benchmarkteam

Tabel C-3: Opbouw deelnemerspopulatie per instelling per 1-1-2007, naar opleidingssector

	Bekostigd					Totaal	Examendeelnemer					Totaal	niet bekostigd					Totaal	Eind-totaal
Rijlabels	Combi-natie	Econ-nomie	Groen	Tech-niek	Zorg		Combi-natie	Econ-nomie	Groen	Tech-niek	Zorg		Combi-natie	Econ-nomie	Groen	Tech-niek	Zorg		
Amarantis Onderwijsgroep	58	8226		3820	5255	17359		156		313	186	655		172		22	20	214	18228
AOC Aeres (Groenhorst)			2601			2601			104			104			3			3	2708
AOC Clusius College			1378			1378			39			39			58			58	1475
AOC De Groene Welle			1226			1226													1226
AOC Friesland			1609			1609			31			31			8			8	1648
AOC Holland Accent College			1180			1180			43			43							1223
AOC Limburg-Citaverde			1575			1575			4			4							1579
AOC Onderwijsgroep Noord (Terra)			2210			2210			1			1							2211
AOC Oost			2443			2443			15			15			2			2	2460
AOC West Brabant (Prinsentuin)			1369			1369			7			7			2			2	1378
Berechja College				58		58				46		46							104
C I B A P	126			1203		1329										4		4	1333
De Eindhovense School	462			737		1199							5			7		12	1211
Edudelta Onderwijsgroep			817			817			78			78			18			18	913
Effatha Chr Sch v BBO		7		13	4	24										2		2	26
Grafisch Lyceum R'dam	586	138		2551		3275										3		3	3278
Grafisch Lyceum Utrecht	509			1201		1710										3		3	1713
Hanzehogeschool		35			61	96								10			6	16	112
Helicon Opleidingen			5238			5238			133			133							5371
Hogeschool INHolland		171			339	510								36			57	93	603
Hogeschool Zeeland		11			74	85								2				2	87
Hoornbeeck College		1081		434	2679	4194		7		1	19	27					1	1	4222
Hout en Meubileringscoll		1021		1535		2556										10		10	2566
ID College	87	3331		877	5459	9754		47			132	179	2	41		14	37	94	10027
Landstede	249	3305	118	628	5133	9433		21		1	89	111							9544
Leidse Instr Makers Sch				184		184													184
Mediacollege Amsterdam	361			1664		2025				2		2							2027
Menso Alting College Mbo		133			500	633		1				1					1	1	635
Nimeto SGM v Mbo Kmbo				1262		1262													1262
Regio College Zaanstreek-Waterland	19	1975		2030	1521	5545		14		28	49	91		3		11	2	16	5652
ROC Albeda College	101	8917		4393	8920	22331								471		200	61	732	23063
ROC Alfa College	96	2562		2468	4788	9914		35		70	150	255		16		7	27	50	10219
ROC Arcus College	20	3238		1925	2207	7390		42		18	49	109	1	89		88	79	257	7756
ROC AVENTUS	203	4099		3948	3598	11848		89		113	70	272		4		65	5	74	12194
ROC Da Vinci College	185	3053		2709	2648	8595		179		41	51	271		20		17	43	80	8946
ROC De Leijgraaf		2448		1976	1609	6033		21		30	1	52		1		1		2	6087
ROC de Mondriaan	219	6814		3345	7054	17432		588		266	231	1085		119		75	106	300	18817
ROC Deltion College	121	3950		5814	2845	12730		77		282	23	382		6		11		17	13129
ROC Drenthe College	5	2836		2461	3190	8492		1				1		11		6	4	21	8514
ROC Eindhoven	192	5133		5066	5565	15956		54		19	27	100		99		58	50	207	16263
ROC Flevoland	77	2252		1184	2249	5762		3		23	33	59		46		27	30	103	5924
ROC Friese Poort	510	3800		2677	5482	12469		165		8	113	286		20		15	9	44	12799
ROC Friesland College	486	3124		2861	3960	10431							1	154		34	48	237	10668
ROC Gilde Opleidingen	37	3473		2766	4529	10805		45		101	39	185	3	68		83	11	165	11155
ROC Graafschap College	60	2084		1880	3300	7324		31		71	39	141		16		20	16	52	7517
ROC Horizon College	66	3712		3592	4159	11529		88		88	38	214		7		3	2	12	11755
ROC Koning Willem I	275	3535		4180	3206	11196		110		102	35	247		3		17	2	22	11465
ROC Kop v Noord-Holland		658		587	906	2151		1		1		2		17		8	5	30	2183
ROC Leeuwenborgh	75	2876		2086	3638	8675		105		26	55	186				24	4	28	8889
ROC Leiden	148	3054		3198	1404	7804		13		110	4	127		3		7	5	15	7946
ROC Midden Brabant	101	3826		2637	3475	10039		60		70	33	163		81		7	39	127	10329
ROC Midden Nederland	564	6766		5743	6520	19593		299		226	102	627		161		87	67	315	20535
ROC Nijmegen eo	189	4446		2968	3681	11284		46		69	29	144		24		5	11	40	11468

	Bekostigd					Totaal	Examendeelnemer					Totaal	niet bekostigd					Totaal	Eind-totaal
Rijlabels	Combi-natie	Econ-nomie	Groen	Tech-niek	Zorg		Combi-natie	Econ-nomie	Groen	Tech-niek	Zorg		Combi-natie	Econ-nomie	Groen	Tech-niek	Zorg		
ROC Noorderpoortcollege	136	4930		4553	4359	13978		29		6	11	46		54		79	70	203	14227
ROC Nova College		3623		3461	4949	12033		265		166	168	599		54		47	28	129	12761
ROC Onderwijsgroep A12	733	2730		1433	2577	7473		13		6	1	20		1		14		15	7508
ROC Rijn IJssel College	117	4192		3327	5183	12819		63		5	137	205		48		37	47	132	13156
ROC Rivor	45	714		771	763	2293		2		7	1	10		4		1		5	2308
ROC Rooi Panne / tot 2006 brabantgrp		5116		268		5384		1				1		26		1		27	5412
ROC Ter AA	173	1006		1128	1152	3459		1		1	1	3	1	1		3	2	7	3469
ROC van Amsterdam	204	10787		6273	7254	24518	1	421		389	134	945	2	754		163	416	1335	26798
ROC van Twente	336	5980		6258	5518	18092		147		160	43	350		126		119	12	257	18699
ROC West Brabant	285	5904		5948	4191	16328		144		139	69	352		93		107	55	255	16935
ROC Westerschelde	53	454		1214	802	2523		14		13	11	38				9	1	10	2571
ROC Zadkine	123	6708		6449	6119	19399		68		20	110	198	3	62		176	82	323	19920
ROC Zeeland	80	1967		2042	3331	7420		63		82	109	254		2		4	4	10	7684
SintLucas				1240		1240										4		4	1244
Soma College	334			501		835										10		10	845
STC				3242		3242				2		2				243		243	3487
SVO Opl vd Vleessector	44	2256				2300								1				1	2301
Viataal		5				5													5
Wellantcollege			3990			3990			39			39			8			8	4037
Windesheim		13			144	157													157
Eindtotaal	8850	162475	25754	136769	156300	490148	1	3529	494	3121	2392	9537	18	2926	99	1958	1465	6466	506151

Bron: Cfi, tabelbewerking door mbo-benchmarkteam

D Achtergrondgegevens bouwsteen succes

Deze bijlage bevat een aantal nadere uitsplitsingen en doorsneden, behorend bij de bouwsteen succes.

Figuur D-1: Spreiding instellingssucces per instellingstype

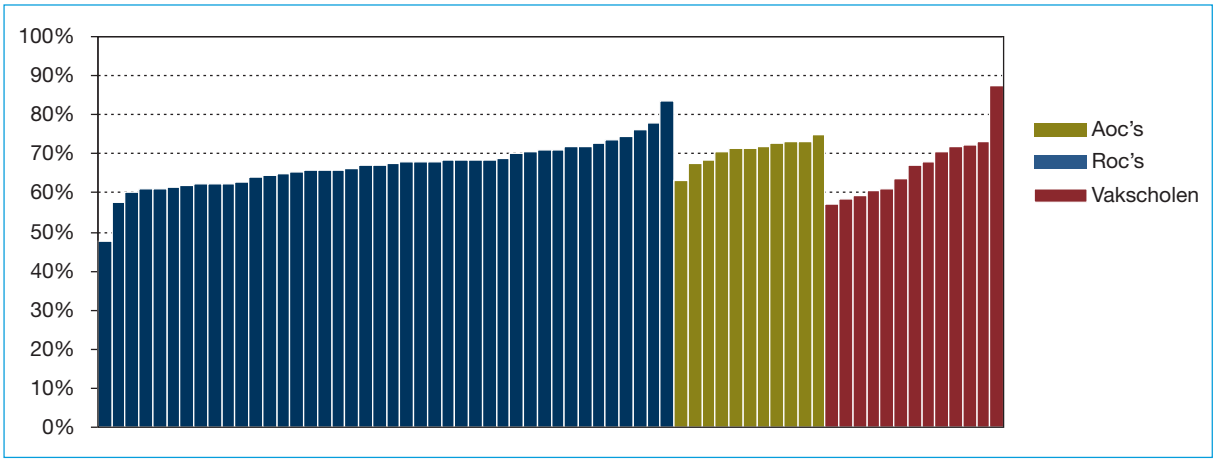

Bron: Derde benchmark mbo

Over het geheel genomen blijken de instellingsscores nogal te variëren (standaarddeviatie totaal is 6,2%). Het sterkst geldt dit voor de vakscholen (standaarddeviatie is 8,0%), gevolgd door roc's (standaarddeviatie is 5,9%) en door aoc's (standaarddeviatie 3,2%). De standaarddeviatie is een spreidings-/concentratiemaat en geeft de spreiding aan van instellingen ten opzichte van de gemiddelde score van de betrokken instellingen: het betreft als het ware de gemiddelde afwijking van het gemiddelde.

Onderstaande grafieken laten zien hoe de instellingsscores voor instellingssucces gespreid zijn over de verschillende niveaus, onderscheiden voor roc's, aoc's en vakscholen. Deze spreidingsgrafieken laten zien in hoeverre de spreiding dan wel concentratie van de scores voor instellingssucces verschilt afhankelijk van niveau. Ook hier zijn standaarddeviaties daarvoor een goede maat.

Figuur D-2: Spreiding instellingssucces niveau 1

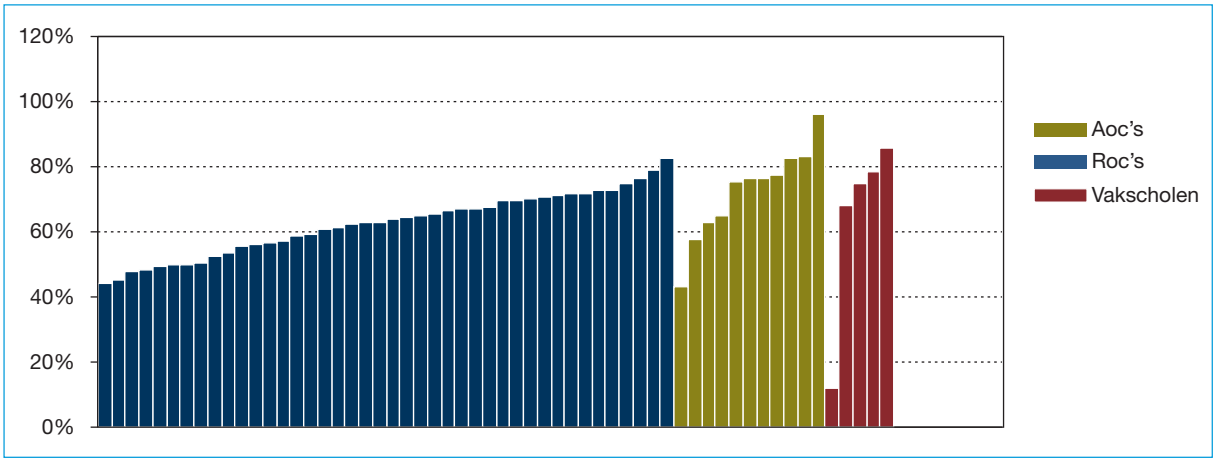

Bron: Derde benchmark mbo

Figuur D-3: Spreiding instellingssucces niveau 2

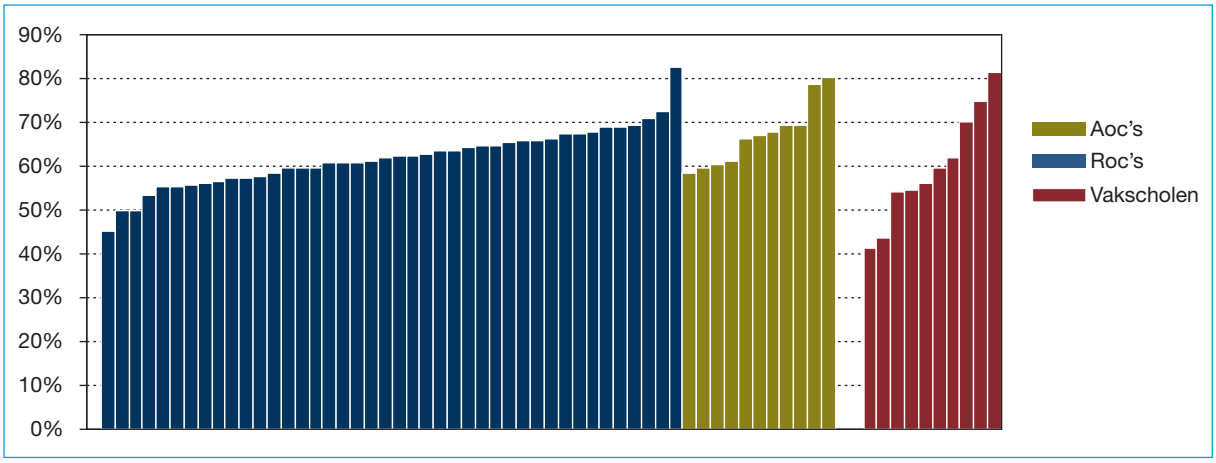

Bron: Derde benchmark mbo

Figuur D-4: Spreiding instellingssucces niveau 3

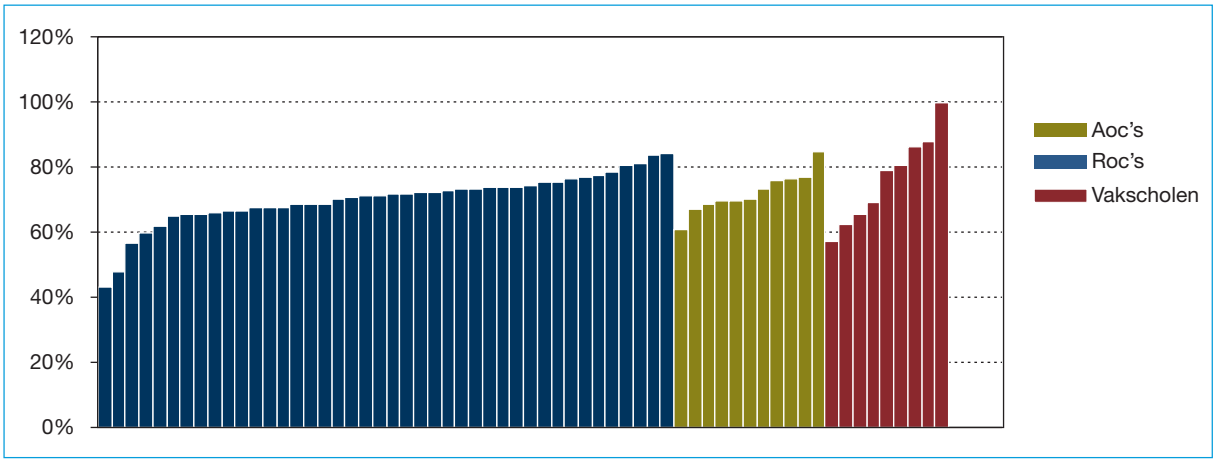

Bron: Derde benchmark mbo

Figuur D-5: Spreiding instellingssucces niveau 4

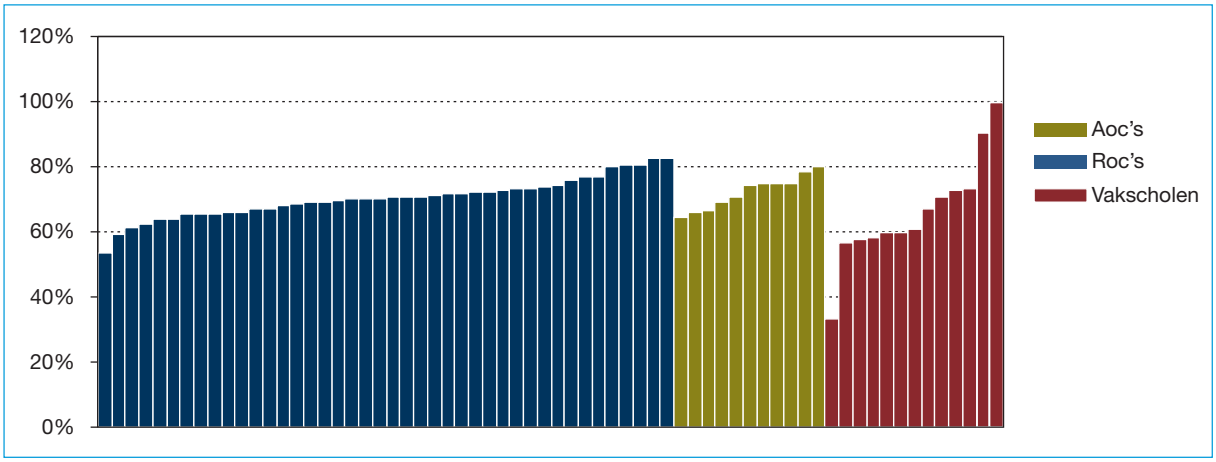

Bron: Derde benchmark mbo

Tabel D-1: Standaarddeviaties spreiding instellingssucces

	Totaal	Roc's	Aoc's	Vakscholen
Niveau 1	13.4	9.6	13.7	26.6
Niveau 2	8.6	6.7	7.0	13.8
Niveau 3	8.9	8.0	6.0	13.2
Niveau 4	9.0	6.1	4.0	15.8

Bron: Derde benchmark mbo

Onderstaande grafieken laten de spreiding van instellingsscores voor opleidingssucces zien, opnieuw onderscheiden voor roc's, aoc's en vakscholen.

Figuur D-6: Spreiding succes per sector, economie

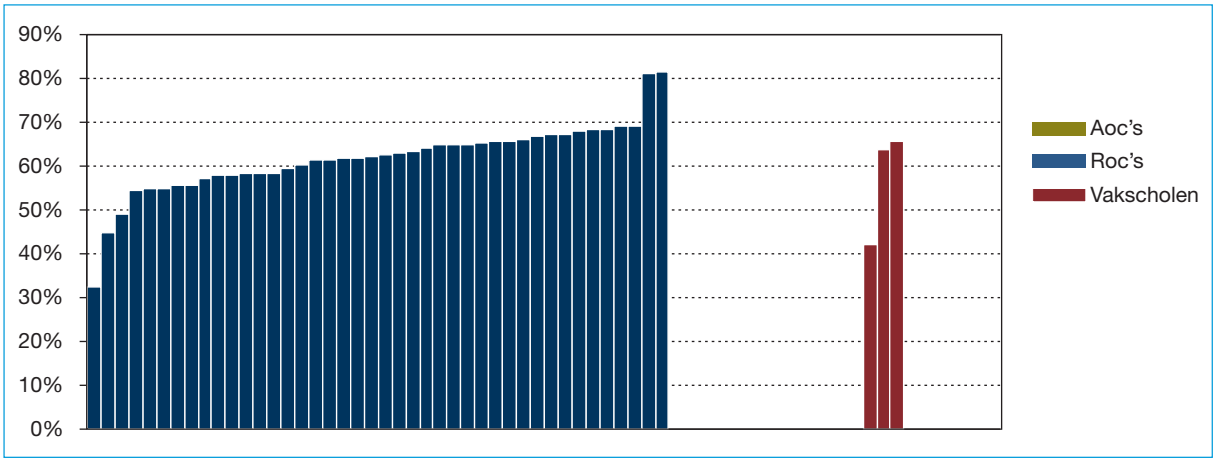

Bron: Derde benchmark mbo

Figuur D-7: Spreiding succes per sector, groen

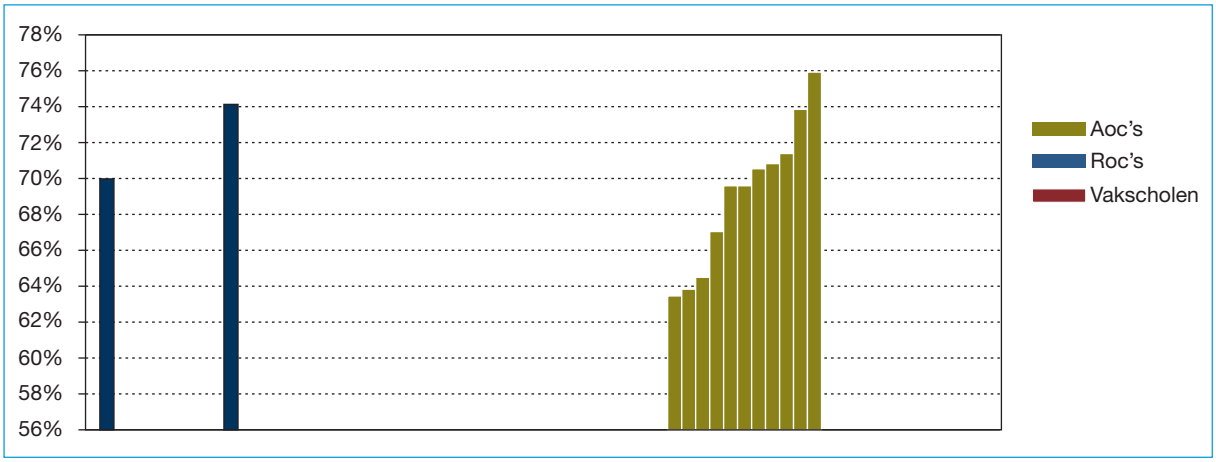

Bron: Derde benchmark mbo

Figuur D-8: Spreiding succes per sector, techniek

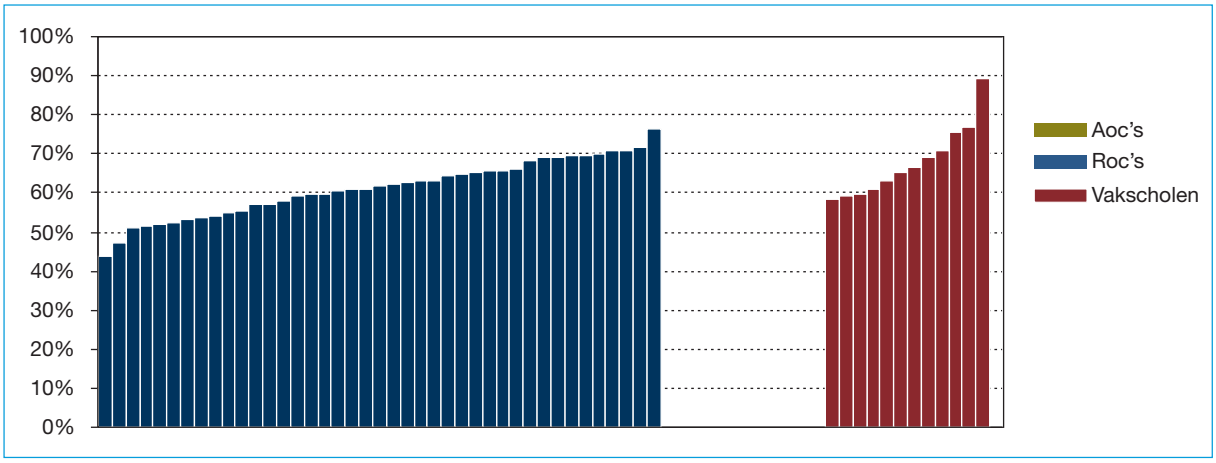

Bron: Derde benchmark mbo

Figuur D-9: Spreiding succes per sector, zorg en welzijn

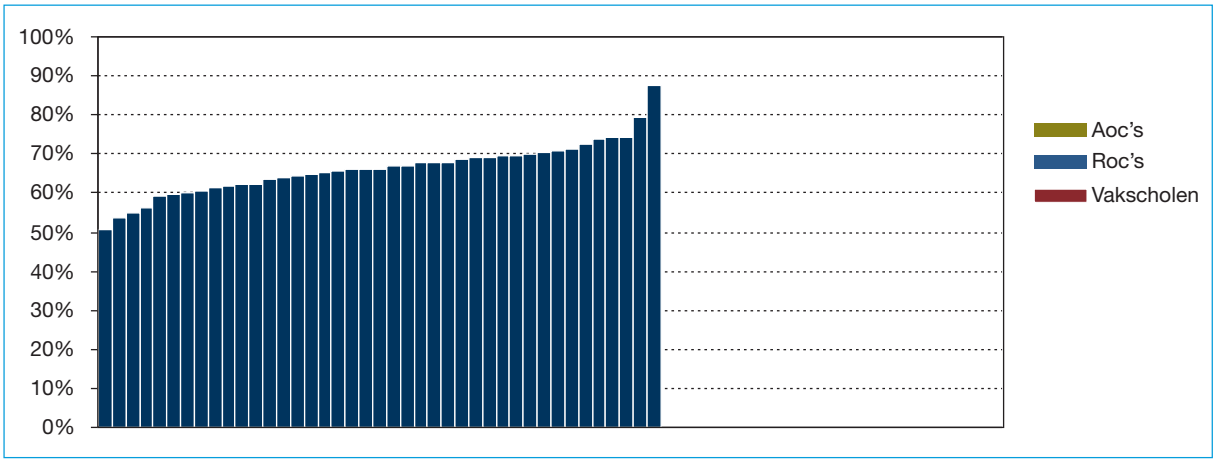

Bron: Derde benchmark mbo

Tabel D-2: Standaarddeviaties succes naar sector

	Totaal	Roc's	Aoc's	Vakscholen
Economie	8.4	8.2	-	10.7
Groen	3.8	2.0	3.9	-
Techniek	8.1	7.3	-	8.7
Zorg en welzijn	6.7	6.7	-	-

Bron: Derde benchmark mbo

Navolgende grafiek laat nog eens de spreiding van de instellingsscore voor instellingssucces zien voor 'jongeren' en 'ouderen', opnieuw onderscheiden voor roc's, aoc's en vakscholen.

Figuur D-10: Spreiding instellingssucces naar leeftijd, deelnemers tot 23 jaar

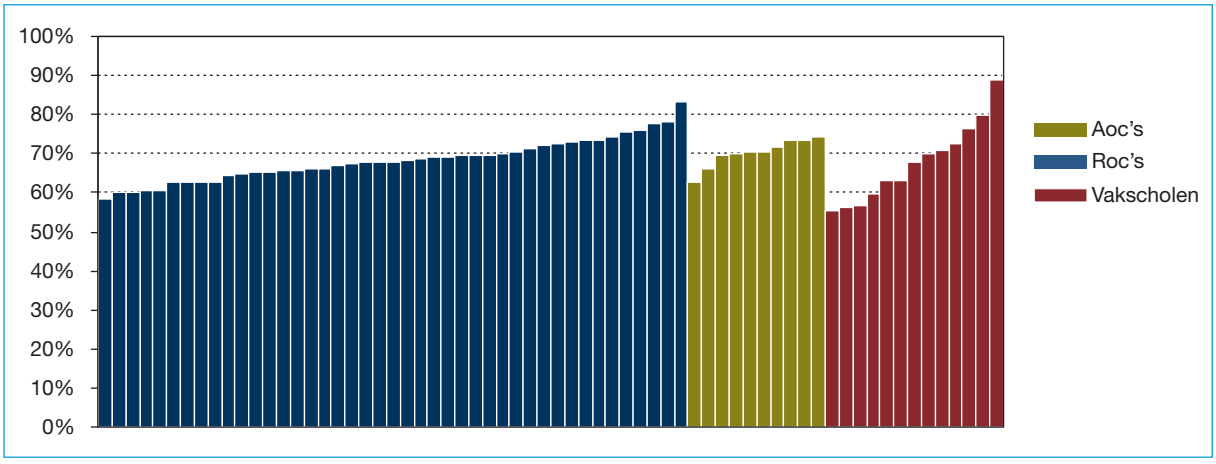

Bron: Derde benchmark mbo

Figuur D-11: Spreiding instellingssucces naar leeftijd, deelnemers 23 jaar en ouder

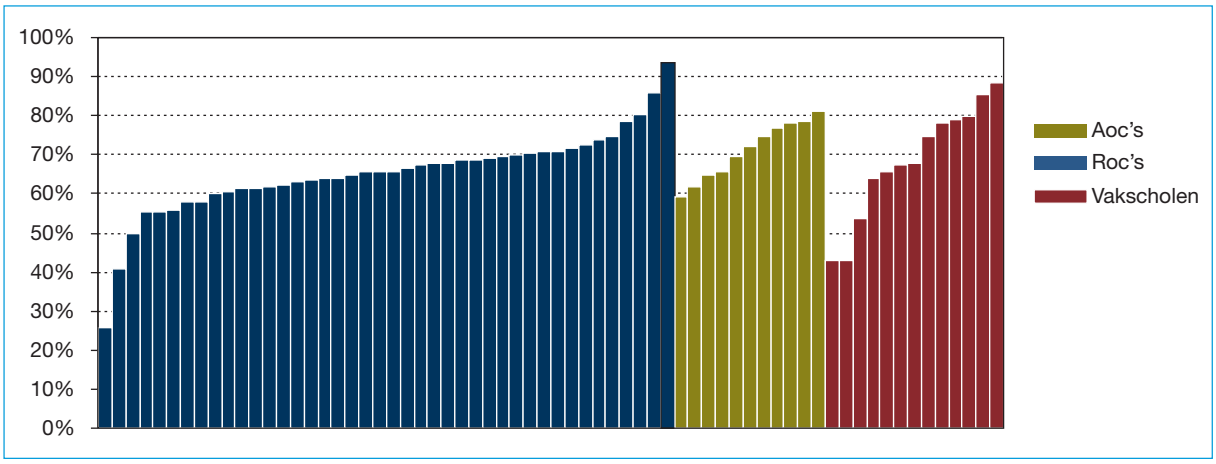

Bron: Derde benchmark mbo

Tabel D-3: Standaarddeviaties instellingssucces naar leeftijd

	Totaal	Roc's	Aoc's	Vakscholen
< 23 jaar	6.3	5.4	3.3	9.7
23 jaar en ouder	11.3	10.9	7.1	14.2

Bron: Derde benchmark mbo

E Nadere financiële analyses

In deze bijlage zijn enkele voorbeelden opgenomen van nadere analyses die op grond van het benchmarkmateriaal kunnen worden gemaakt. De figuren bieden nader inzicht in respectievelijk de huisvestingskosten, de opbrengsten, de loonkosten en het eigen vermogen.

Figuur E-1: Opbouw huisvestingslasten per vierkante meter naar huur en overige huisvestingslasten, derde benchmark, boekjaar 2007

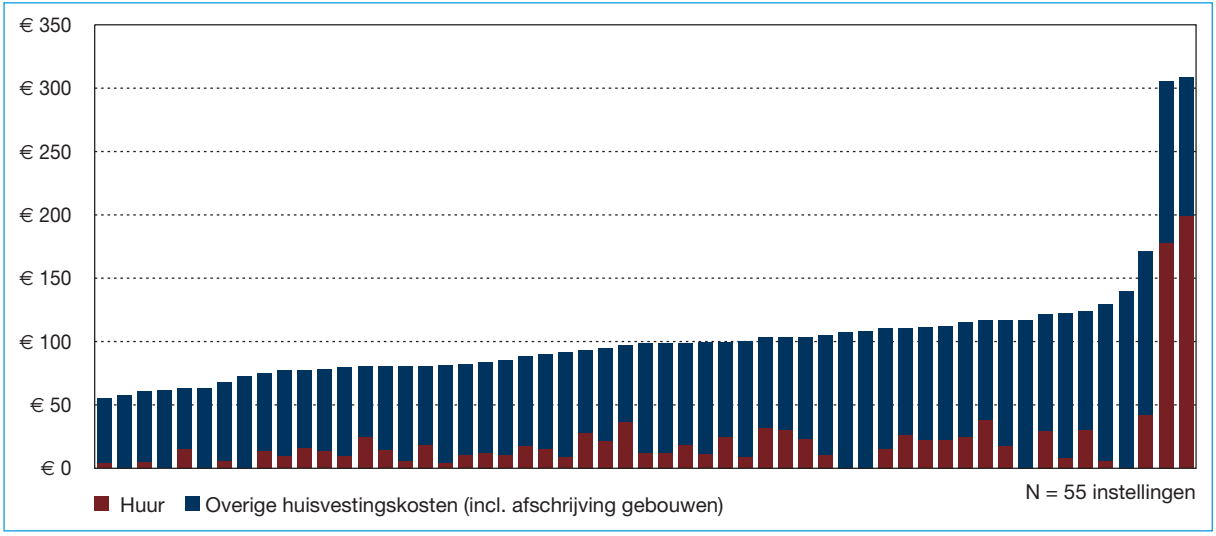

Bron: Derde benchmark mbo

Figuur E-2: Opbouw huisvestingslasten per vierkante meter naar afschrijvingsdeel en huisvestingsdeel, derde benchmark, boekjaar 2007

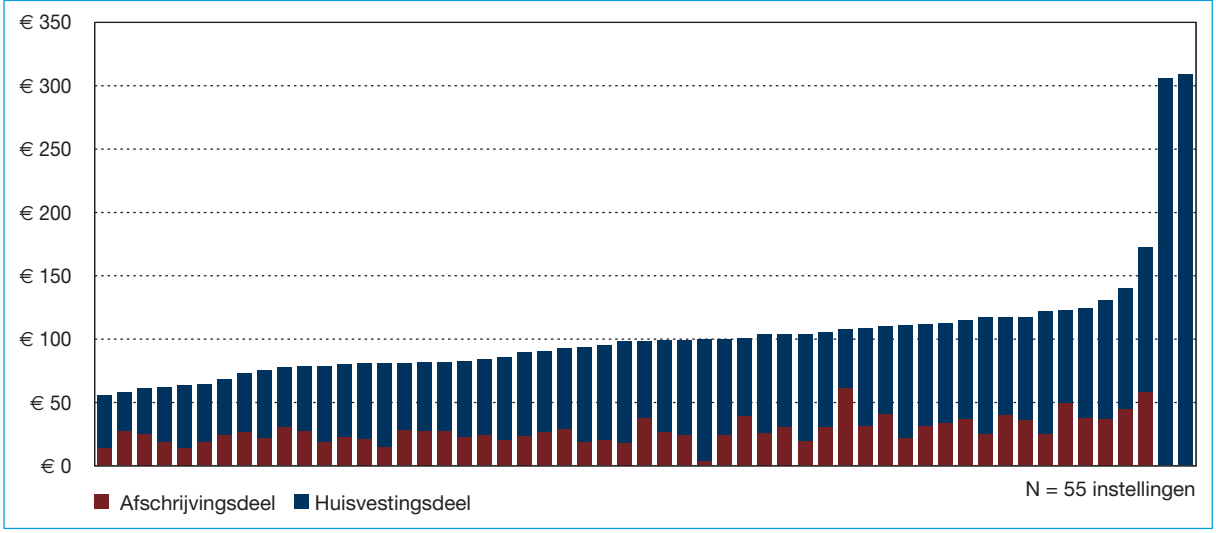

Bron: Derde benchmark mbo

Verschillen in huisvestingslasten kunnen vele oorzaken hebben, zoals het wel of niet benodigd zijn van grote praktijkruimtes, maar verschillen kunnen ook wijzen op overcapaciteit in de huisvesting.

Figuur E-3: Opbrengst mbo per vierkante meter, derde benchmark, boekjaar 2007

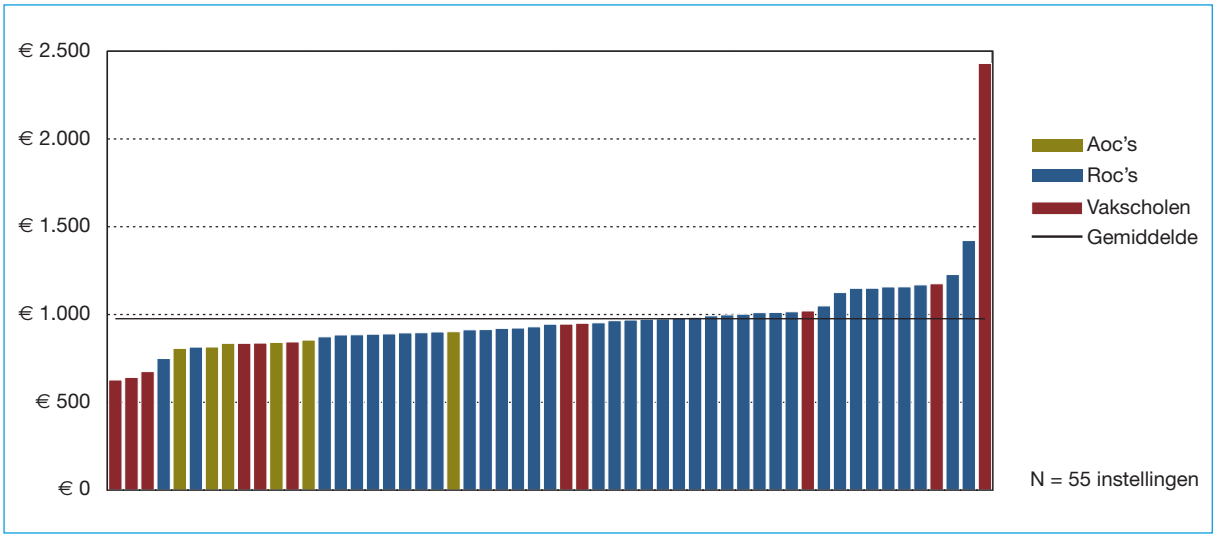

Bron: Derde benchmark mbo

Een vergelijking van de opbrengt per vierkante meter kan inzicht bieden in de financiële problematiek waar instellingen zich voor geplaatst zien.

Figuur E-4: Personeelskosten personeel in loondienst per fte, mbo, derde benchmark, boekjaar 2007

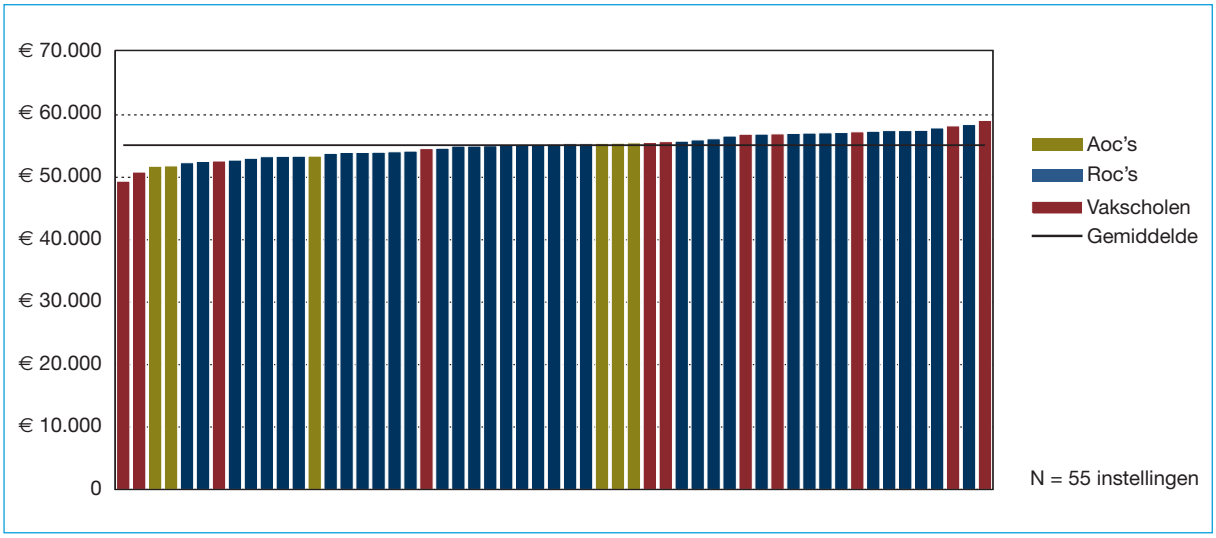

Bron: Derde benchmark mbo

De verschillen zijn duidelijk zichtbaar en kunnen aanleiding vormen om een nadere analyse uit te voeren met het oog op de mogelijke oorzaken.

Figuur E-5: Eigen vermogen, egalisatierekening en voorzieningen als percentage van het totale vermogen van de gehele instelling, derde benchmark, boekjaar 2007

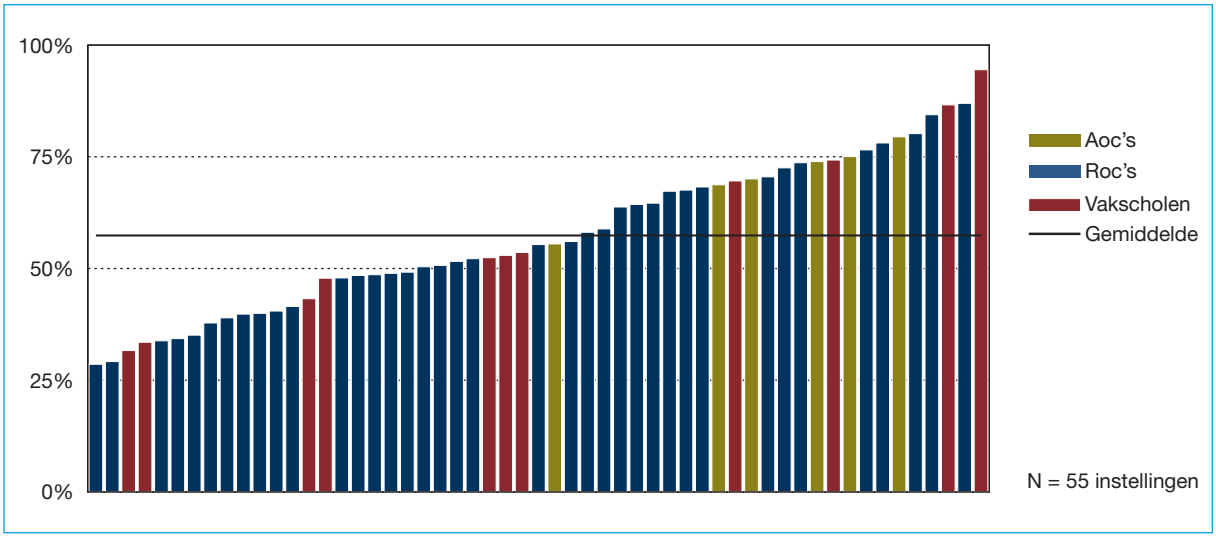

Bron: Derde benchmark mbo

De figuur toont het totaal van het eigen vermogen, de egalisatierekening en de voorzieningen.

Figuur E-6: Omzet per fte inclusief fte's inhuur en uitbesteding, boekjaar 2007, zonder weging naar omvang van de instelling

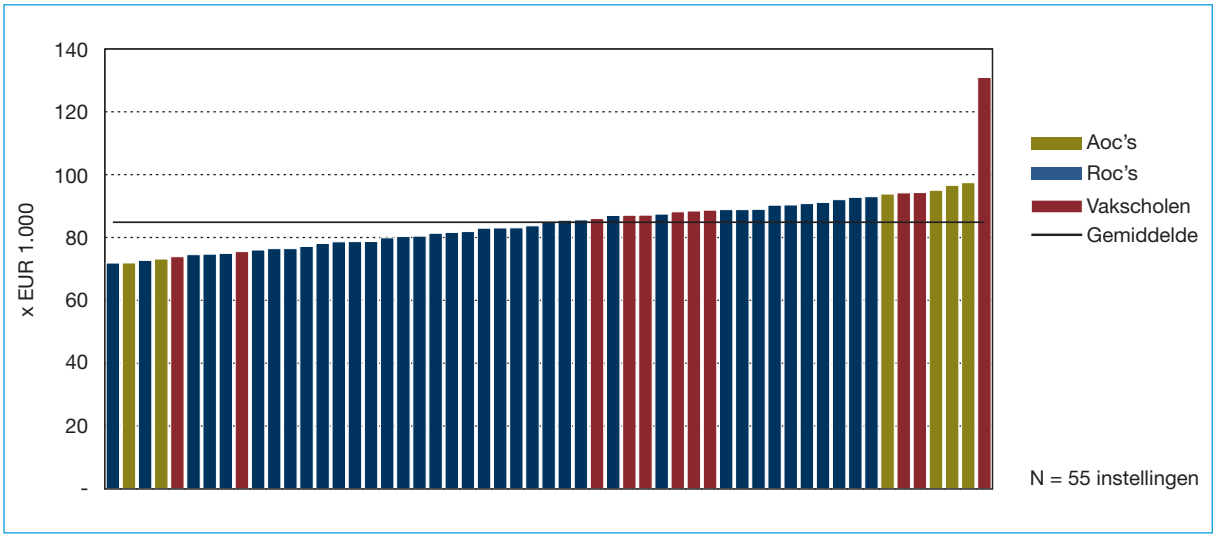

Bron: Derde benchmark mbo

F Begripsomschrijvingen

Tabel F-1: Begripsomschrijving referentiegroepen

Referentiegroep	Definitie/omschrijving
Instellingstype of -categorie	a. agrarische opleidingscentra (aoc's) b. regionale opleidingscentra (roc's) c. vakscholen
Leerweg	a. beroepsbegeleidende leerweg (bbl) b. beroepsopleidende leerweg (bol) voltijd c. beroepsopleidende leerweg deeltijd d. examendeelnemers
Instellingsomvang (uitsplitsing alleen gemaakt voor roc's)	a. groot: > 13.500 bekostigde deelnemers b. middel: tussen 6.500 en 13.500 bekostigde deelnemers c. klein: < 6.500 bekostigde deelnemers
Sectoren	Economie, groen, techniek en zorg en welzijn

Bron: Derde benchmark mbo

Tabel F-2: Definitie indicatoren succes

Begrip	Definitie
Instellingssucces	Het aandeel mbo-verlaters dat een diploma heeft behaald in de periode tussen het eerste en tweede meetmoment, bij dezelfde instelling als waar zij waren ingeschreven op het eerste meetmoment, op het totale aantal instellingsverlaters (= niet meer ingeschreven op het tweede meetmoment bij dezelfde instelling.
Deelnemerssucces	Het aandeel mbo-verlaters (= niet meer ingeschreven op het tweede meetmoment) dat een mbo-diploma heeft behaald, ongeacht wanneer en bij welke mbo-instelling dat diploma is behaald, op het totaal aantal mbo-verlaters
Opleidingssucces	Het aandeel opleidingssectorverlaters (= niet meer ingeschreven op het tweede meetmoment voor een opleiding in dezelfde opleidingssector) dat een diploma heeft behaald voor een opleiding in dezelfde opleidingssector, ongeacht wanneer en bij welke mbo-instelling dat diploma is behaald, op het totaal aantal opleidingssectorverlaters
Startkwalificatiesucces	Het aandeel mbo-verlaters (= niet meer ingeschreven op het tweede meetmoment) dat een mbo-diploma heeft behaald van niveau 2, 3 of 4, ongeacht wanneer en bij welke mbo-instelling dat diploma is behaald, op het totaal aantal mbo-verlaters
Intern opstroomresultaat	Het aandeel gediplomeerden dat op het tweede meetmoment is ingeschreven voor een opleiding op een hoger niveau, ongeacht de instelling van inschrijving, op het totaal aantal gediplomeerde deelnemers van het betreffende niveau op het eerste meetmoment
Extern opstroomresultaat	Het aandeel gediplomeerden of anderszins gekwalificeerden dat op het tweede meetmoment) is ingeschreven voor een hbo-opleiding, op het totaal aantal gediplomeerde deelnemers op het eerste meetmoment

Bron: Derde benchmark mbo

Nb. Met 'het eerste meetmoment' wordt in deze benchmark bedoeld 1-10-2006 en met 'het tweede meetmoment' 1-10-2007.

Toelichting en begripsomschrijvingen financieel

Om tot de afsplitsing van de kosten voor het mbo te komen, is de volgende werkwijze toegepast:

a De personeelskosten van het onderwijzend personeel zijn aan het mbo toegerekend op aangeven van de instellingen. Zij hebben in de vragenlijst een opgave van deze kosten specifiek voor het mbo gedaan.

b De overige kosten zijn aan het mbo toegerekend naar rato van het aandeel mbo-opbrengsten in de totale omzet.

c De mbo-omzet is als volgt berekend:
   i De rijksbijdrage OCW (mbo) en de examengelden zijn volledig in de mbo-omzet meegenomen.
   ii De overige subsidies OCW/LNV zijn door de instellingen uitgesplitst naar een mbo-deel en een deel voor voortgezet onderwijs.
   iii De overige overheidsbijdragen en overige baten zijn toegerekend op basis van de verhouding tussen mbo-omzet en totale omzet, zoals die berekend is op basis van de omzet zonder deze posten.
   iv De deelnemers- en ouderbijdragen zijn toegerekend op basis van de verhouding rijksbijdrage beroepsonderwijs – rijksbijdrage voortgezet onderwijs.
   v De baten uit contractonderwijs zijn niet meegenomen in de mbo-omzet.

Tabel F-3: Begripsomschrijving financiële bouwsteen

Begrip	Omschrijving
Personeelskosten	Salariskosten, vakantiegeld, uitgekeerd ziekengeld, overwerk, toeslag onregelmatige diensten, sociale lasten en pensioenpremies
Overige personele lasten	Voorziening wachtgeld/bapo en overige lasten (bijvoorbeeld kosten voor jubilea)
Afschrijvingskosten	Jaarlijkse afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa en waardeverminderingen
Huisvestingskosten	Kosten van huur, verzekering, onderhoud, energie en water, schoonmaak
Overige kosten	Administratie- en beheerslasten, inventaris, apparatuur en leermiddelen, dotaties overige voorzieningen en overige lasten
Solvabiliteit	Eigen vermogen als percentage van totaal vermogen
Rentabiliteit	Resultaat van de gewone bedrijfsvoering als percentage van de baten van de gewone bedrijfsvoering
Liquiditeit	Vlottende activa gedeeld door kortlopende schulden

Bron: Derde benchmark mbo